

Zpravodaj 6.

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM – 75. ROČNÍK

pondělí 6. července 2026

Je to tady jeden velký zážitek

ROZHOVOR S KLÁROU KONOPÁSKOVOU

Nejen v inscenaci *Berta RTG* se objevilo téma žen, které stojí skromně v pozadí velkých věcí. A nejen proto jsme se rozhodli představit jednu takovou, která se svou bytostnou plachostí tvoří nenápadnou, ale o to důležitější součást skvělého týmu Loutkářské Chrudimi: vždy vlídně naladěnou, nesmírně svědomitou a obětavou produkční Kláru Konopáskovou.

Ty jsi členka Říše loutek, nepletu se?

Jsem, asi od patnácti let.

To byla tvoje cesta do loutkářského světa?

Svým způsobem. Tehdy se ukázalo, že mi nejdou žádné sporty ani nic takového, tak mě táta zavedl do loutkového divadla – a tam jsem zůstala.

A táta k divadlu nějaký vztah měl?

Můj tatínek se narodil v Klementinu, což je za rohem od Říše loutek, a od svých deseti let byl jejím členem. Ale pak, když jsem se narodila, už na to asi nějak neměl sílu nebo kapacitu, takže tam přestal chodit. Když jsem se plácala v pubertě, řekl si, že

bychom to mohli zkusit, a asi po těch patnácti letech se tam vrátil. Lidi ho tam měli hrozně rádi, takže jsem se tam i já hned cítila dobře. Potom jsem tam byla vlastně furt. Všechny víkendy a všechny inscenace, do všeho jsem se zapojovala.

A že jsi pracovně zamířila do Loutkáře...

To bylo až mnohem později, k tomu mě přivedla Nina Malíková, když jsem se v roce 2005 vrátila z nějakých cest. Potkaly jsme se s Ninou na premiéře v Minoru, na *Klapzubově jedenáctce* (inscenace Petra Formana, Ivana Arsenjeva a Veroniky Švábové měla premiéru 9. dubna toho roku – pozn. red.), a ona se zeptala, jestli bych s ní nechtěla pracovat v redakci, že tam potřebuje asistentku. A tím se to všechno odstartovalo. Já jsem byla úplně nadšená, Ninu jsem znala už předtím, mockrát jsme si povídaly.

A krom té redakce jsem s ní začala dělat i Přelet nad loutkářským hnízdem. A postupně začal Michal Drtina propojovat časopis i s Loutkářskou Chrudimí, tak jsem se ocitla i tady.

Z jakých cest ses to tehdy vrátila?

Pracovala jsem pro Radu Evropské unie, dělala jsem tam v českém překladatelském oddělení. Vlastně jsem tam nastoupila rok předtím, než jsme vstoupili do Evropské unie. Hledali tehdy nějaké lidi, kteří by zaběhli překladatelské oddělení. Byla jsem tam asi rok a půl.

Takže jsi tlumočnice?

Ne, ne, já jsem tam byla na pozici asistentky nebo tak něco. Překladatelé překládali, my asistentky jsme jim všechno chystaly a dělaly věci okolo. A to mě docela bavilo, protože se tam tehdy pracovalo v překladatelském systému Trados, který existuje dodnes. A ten jsem se musela naučit, abych to potom těm překladatelům uměla vysvětlit – pracuje se tam s překladovými paměťmi, které se musejí budovat, a tak dál, je to hrozně zajímavá věc.

S Michalem Drtinou působíte vysloveně jako tandem všude, kde vás potkám. Jak bys popsala vaše fungování?

Nina mi jednou vyprávěla, že slyšela, že si lidi myslí, že jsme s Michalem brácha a ségra. Máme takový nekonfliktní vztah, úplně přirozené se můžeme jeden na druhého spolehnout. Mně ze začátku trochu vadilo, že se vlastně moc často nepotkáváme, ale pak jsem pochopila, že jsme tak sebraní, že se tím šetří čas. Oba víme, co máme dělat. Pro mě je strašně důležité, že je ten pracovní vztah takový přátelský, ale taky vím, že se na něj můžu stoprocentně spolehnout v tom, že když je nějaký průser, on to vždycky vezme na sebe. Nikdy v životě se nestalo, že by mě nějak nepodpořil nebo mi vynadal nebo tak něco. A i když se vyskytnou nějaké náročné situace nebo když já se necítím komfortně, on to vezme na sebe.

Máš čas si Chrudim užívat trochu i jako divačka?

Jo, to jo. To by mě asi mrzelo, kdybych to nestíhala. Nevidím všechno, ale dělám si vždycky takový plán, co bych opravdu

chtěla vidět, a pak třeba co případně oželím. Radši si kupuju i lístky dopředu, abych měla místo zajištěné. Přes rok taky nemám tolik času, abych chodila na všechny premiéry, takže to nakoukávám jako všichni ostatní na festivalech.

Máš nejenom z letošního ročníku, ale celkově za ty roky na Chrudimi nějaké opravdu velké zážitky, na které hodně vzpomínáš?

Pro mě je ten týden vždycky jeden velký zážitek. Jak tu všichni mají nějaké partičky, celý rok se těší, že už zase bude Chrudim.

Za ty roky, co se známe, jsem měl vždycky dojem, že jsi trochu introvert. Pletu se?

Nepleteš, no.

Jak se to snoubí s produkční prací?

Já nevím, no. Já se nerada prezentuju na veřejnosti, třeba když jsme měli v úterý Michalovi popřát, tak jsem za tou oponou málem omdlela prostě jen proto, že jsem měla vylézt na jeviště. Ale když mám nějaký úkol, když mám něco vyřizovat, tak ráda plním úkoly. Takže jsem se to nějak postupně naučila. Ale od chvíle, kdy mě Nina přizvala, to šlo hodně pozvolna. A dost pomohlo, že jsem měla Ninu a že teď mám Michala, kteří mě vždycky podrželi a bylo to takové bezpečné. A teď, když už znám to prostředí a cítím se v něm dobře, tak mi to nedělá problém. No a protože jsou ti lidi z devětadevadesáti procent laskaví, bavím se s nimi ráda.

Je něco, co bys na tom našem milovaném festivalu chtěla zlepšit?

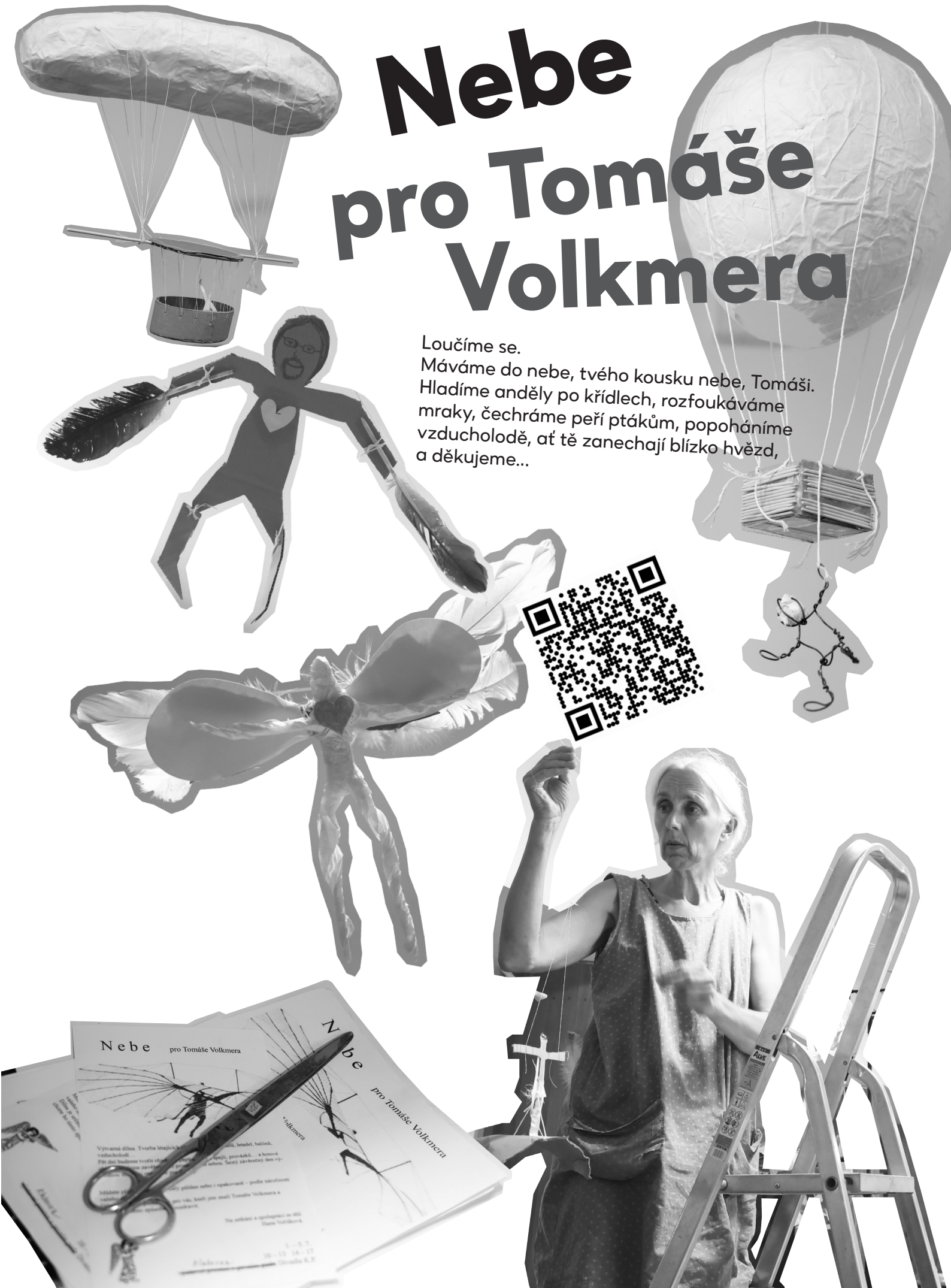
No – ale tak je, no. Po Chrudimi se vždycky s Michalem i s místními pořadateli sejdeme a řešíme, co bychom chtěli posunout. Nejde vždycky všechno – a každý rok je nový boj, aby člověku něco v přípravách neuteklo. Ale kdyby to vydrželo tak, jak to je, tak je to krása.

Michal Zahálka

Nebe pro Tomáše Volkmera

Loučíme se.
Máváme do nebe, tvého kousku nebe, Tomáši.
Hladíme anděly po křídlech, rozfoukáváme
mraky, čechráme peří ptákům, popoháníme
vzducholodě, ať tě zanechají blízko hvězd,
a děkujeme...

Apple a koláč

Divadlo Brambůrky, Most

Most Potato's Meaning Of Life

Monodrama Anny Dobdové *Apple a koláč* v režii Pavla Skály stvořil zlomek souboru Brambůrky z Mostu. Ocitneme se v něm spolu s hlavní hrdinkou Aničkou, jak se nám představí, v novém bytě, v okamžiku těsně po nastěhování, kdy má věci ještě v sedmi nerozbalených stěhovacích krabicích opatřených tradičními nápisy jako oblečení, koupelna, kuchyň. Z nich pak postupně vybaluje objekty, pomocí nichž nám vypráví příběh o svém hledání smyslu života.

Anička začne vzpomínkou na svou babičku, na společné zážitky z pečení, při kterých si vyprávěly pohádky, např. tu o Sněhurce: a hned vzpomínku a příběh začne realizovat pomocí animace několika jablek, struhadla a kouzelného, resp. kosmetického zrcadla. Děj poměrně rychle nabere hororový obrat, protože většina postav-jablek je postupně freneticky masakrována na struhadle (nejprve myslivec, poté veškero trpaslíků a nakonec i královna). V průběhu vyprávění začne být zřejmé, že se to vše děje zejména proto, že si herečka připravuje materiál na výrobu jablečného závínu. Na rozdíl od inscenace *Jabka Hany Voříškové*, kde je práce s těstem a jablky silně ritualizována, se Anna Dobdová s ingrediencemi rozhodně nemazlí. Jakmile je hotový štrůdl v troubě (podobnou mimochodem známe z *Hrnečkové Karkulky* téhož souboru), končí i (poněkud samoúčelná) vzpomínka na babičku. (Zde jen zamrzí, že když performerka náplň závínu sype rozinkami a skořicí, tyto ingredience už nic víc nerepresentují.)

Protagonistka nám svěřá, že po studiích měla jasný plán se nevracet do Mostu, a proto vyrazila pracovat jako au pair do New Yorku. Zalidní prostor mezi krabicemi rozsypaním jablek z jedné z nich a pokračuje ve svém líčení. Do jejich promluv se začnou vkrádat anglicismy, hledání meaning of life, people watching, a později jsou dokonce celé situace v angličtině. Popíše nám topografii NY, svoji první cestu městem (a šikovně přitom využije

kouzla s polaroidem), o něco zmateněji i proč se městu říká The Big Apple, jak tráví svůj volný čas, ale popíše i opakující se povinnosti a harmonogram své práce. Vypráví i o návštěvě ostatních členů souboru, o smutku po jejich odjezdu. Předloží nám seznam věcí, které můžete zažít jen v USA, z nichž ta poslední – návštěva lékaře – jí zanechala dluh \$5000. Deziluze z repetitivního jobu vyústí v (pro mě nepochopitelné) spílání rodičům, kteří ji zaměstnávají.

Rozčarování je i námětem předposlední situace, kdy nám Dobdová vylíčí desítku neúspěšných pokusů navázat ve Státech vztah: průběh těchto schůzek je vždy stejný. Ona, červené jablko, oni vždy čerstvě otevřené, pěnicí lahve cideru. Vzájemné setkání vždy vyústí ve one night stand, po kterém o ni muž už nejví další zájem. Blowjob a čau.

„A teď,“ končí Anička, „jsem zpět, v Mostě. Mám kluka, tři práce, abych poplatila dluhy, a vítám vás na kolaudačce. Chcete štrůdl?“

Inscenace je ve své podstatě spíše energický storytelling za pomoci objektové manipulace nežli divadlo animovaných objektů. Nic víc, než je zmíněno, se v něm nestane, ale odcházím s pocitem, že jsem se vlastně dozvěděl o interprete too much. Narativní linka se občas vine nepochopitelnými zákrutami a chvílemi i přetrhne, ale skákání z tématu na téma udržuje v napjaté pozornosti. Užité prostředky jsou střídme a ve většině případů opodstatněné, plýtvání jídlem je oproti jiným brambůrkovským inscenacím decentní. Za mě celkově okay, zejména přijmemeli očividný životní trigger warning, že (v jirotkovském duchu) nedělejte účet bez hostinského, protože život není procházka růžovým sadem, je třeba nestavět vzdušné zámky, sundat si růžové brýle a spadnout z oblaků nohama na zem, abyste se neprobudili s rukou v nočníku.

Ohryzávání Velkého jablka

Inscenace mosteckého souboru Brambůrky, které jsem měl doposud potěšení vidět, se rozpadají do dvou linií – jednak klasické pohádky (*Mrnečková Karkulka*, *Perníkajda*), jednak autobiografické inscenace ze života členů souboru (*Kolik nám zbejvá*). Oboje se ovšem mírně prolíná – rámec *Perníkajdy* vychází ze skutečných osobností interpretů, v *Kolik nám zbejvá* se zase odkazuje na Andersenovu *Sněhovou královnu* – a je spojováno sklonem k energeticky intenzivnímu a fyzicky náročnému hereckému projevu, přímému oslovování publika, výraznému zapojení jídla a pití v jeho konkrétní i metaforické funkci a také k výraznému znečišťování jeviště (v této disciplíně asi Brambůrky nemají v současném českém amatérském divadle konkurenci).

Monodrama Anny Dobdové (vystupující v roli Anny Dobdové) *Apple a koláč* tohle všechno potvrzuje a zároveň osobitě spojuje. První cca čtvrtina inscenace vypadá jako navázání na linii *Mrnečková Karkulka* a *Perníkajdy*, a to až na hraně sebevynáradání/sebecitace. Proslulá pohádka je zde přímočaře převyprávěna s potravinami v roli loutek (konkrétně jde o *Sněhurku a sedm trpaslíků* s jablky, což se jeví funkčně, ale celkem na první), zapojení trouby je pak přímou citací *Mrnečkové Karkulky*, jen místo bábovky se tentokrát peče štrůdl. Vše se však rázem utne nečekanou vyraždovací pointou, kdy nejprve macecha zmasakruje trpaslíky a na oplátku Sněhurka zmasakruje macechu. Než se lekne, co tento žánrový posun udělá s dětmi, je ze zbytků loutek vytvořen zmíněný štrůdl – a my pochopíme, že to, co v první chvíli vypadalo jako „dvorečkový“ rámec („to jsme si tak s babičkou hrály na pohádky“), bude ve skutečnosti hlavním dějem.

Tím dějem je „cesta tam a zase zpátky“, naplňující v zásadě klasické pohádkové schéma „musíš dojít na kraj světa, abys našel to, co máš doma“. Vyhořelá hrdinka, mladá absolventka JAMU, nespokojená se životem v Mostě a Čechách vůbec, odjede až do dalekého a vysněného New Yorku. (Tomu se, jak známo, říká Velké jablko, čímž se pojišťuje tematická soudržnost inscenace – celkem na první, ale funkčně). Hrdinka je velkoměstem nejdřív ohromená, nakonec ale v práci au-pair vyhoří znovu a postupně ji semele anonymita obřího města, drahé zdravotnictví a fakt, že „randění v New Yorku“ je ve skutečnosti nekonečnou šňůrou sexuálních jednorázovek. Nejsvětlejším momentem celého newyorského pobytu je nakonec návštěva milovaných Brambůrek. Tím pádem si Anna vyhodnotí, že je čas se vrátit, najde si v Mostě práci, byt a kluka a na kolaudaci svého nového bydlení nabízí štrůdl.

Zní to jako jednoduché štěstí, v čemž koresponduje v této inscenaci obsah s formou – i ta je šťastně jednoduchá. Až příliš, chce se dodat. Spojení „pohádkové“ a „newyorské“ části spoléhá velice na divákovu interpretační vstřícnost. Režie si neláme hlavu ani s množstvím krabic, které působí hodně ilustrativně, ani s důsledným domyšlením jablek jako klíčové rekvizity i symbolu. Do působivějšího obrazu umocní text jen výjimečně, jako když úmorné krájení jablek zrcadlí obdobně úmornou denní rutinu au-pair. (Co mi ovšem přišlo jako pecka, je zobrazení šňůry partnerů na jednu noc šňůrou lahví napěněného cideru, který protagonistka stále znovu dychtivě otevřívá a poté nechává nedopitý.) Nicméně ta půlhodinová výpověď o jednom hledání sebe a místa k životu mi přišla i přes formální spornosti jako jeden z nejpříjemnějších chrudimských zážitků. Zejména díky samotné Anně Dobdové, jejíž samozřejmost, uvolněnost, lehkost a kontakt s publikem se mi zdály skoro vzorové.

Jan Šotkovský

Americká výchova je specifická

ROZHOVOR S ANNOU DOBDOVOU
(POTÉ CO ZAMETLA, VYTŘELA A OMYLA REKVIZITY PO JABLEČNÉM MASAKRU)

Tyhle inscenace s bordelem, to je pro Brambůrky docela typický, ne?

Začíná to asi být typický. Nemyslím si, že bychom někdy šli do inscenace s tím, že musíme udělat bordel, a určitě ne s tím, abychom co nejvíc uklízeli na konci. Ale už k nám patří to, že pracujeme s jídlem.

Pekla jsi štrůdly i v New Yorku?

Pokoušela jsem se o to, ale nemají listové těsto, takže to nešlo.

Ty jsi tu asi sama, protože veškeré mostecké divadelnictvo je teď na činoherní přehlídce Piknik v Mostě...

Jsou na Pikniku, je to tak. Řešili jsme velké dilema, kdo sem se mnou pojede. Nakonec jsme to vyřešili, ale všechny Brambůrky jsou na Pikniku.

Jsi poměrně statečná, že takhle odjedeš sama hrát na Chrudim čtyři představení, ale po tom životě v New Yorku to asi nic není...

Je to poprvé v životě, co jsem uvnitř inscenace sama, jedna herečka. Vždycky jsme v tom s Brambůrkama společně, a i když jsme jinde hráli *Apple a koláč*, tak tam byl se mnou Pavel nebo se mnou jela Bára, takže tam vždycky byla se mnou jedna Brambůrka. A teď tady ty Brambůrky nejsou, tak je to takový smutný.

Režijně je pod *Apple a koláč* podepsaný Pavel Skála. Jakým způsobem spolupracujete?

Nutno říct, že bez něj by to nebylo. Už když jsem byla v Americe, tak jsme si o tom volali a oběma nám přišlo, že v té mé experience v Americe jsou témata, který za to stojí. Vždycky jen za ním přišla s nějakými situacemi a spolu jsme tomu dali oblouk a scénografii. Prostě díky, Pavle.

Je něco, co ti z těch dvou let v New Yorku zůstalo?

Jestli někdy budu mít děti, tak vím, jak je nechci vychovávat. Americká výchova je velmi specifická, rodině vládne dítě. Ale zároveň mi to dalo jako spoustu zážitků. Už jsem tam jednou byla na otočku, abych se viděla s kamarády i s tou rodinou. I když to v té inscenaci není, tak mi to dalo i spoustu dobrých věcí.

Kateřina Kubák Prášilová

Apple a koláč

POROTNÍ TEZE

- Porota vnímá generační zaměření inscenace, která nemusí oslovit každého.
- Ke zvážení je překotné tempo inscenace. Porota doporučuje zaměřit se na fáze a stupňování hereckého projevu.
- Osobní výpověď protagonistky je cenná a autentická.
- Část poroty by přivítala, kdyby se pohádka o Sněhurce odehrávala ve větší zkratce a byla méně expresivní.
- Porota oceňuje práci se zvolenými výrazovými prostředky, které byly smysluplně využity.

Pětův ro(c)k

Loutková scéna Radost, Strakonice

Méně rocku, více Péti

Strakoničtí pod vedením Jakuba Jílka na základě jeho autorského scénáře vytvořili inscenaci pro děti od tří let. Respektive polovinu inscenace. Zatímco loutkové sekvence o čase, který Péťa strávil u dědečka na vsi, je možné k této cílovce přiřadit, celá linka rodičů kolotočářů je pro tuto cílovou skupinu nevhodná – podle mě i kdyby si soubor odpustil haha hihi „vtipy pro dospělé“ o vztahových stereotypch, pro malé děti by to nefungovalo, a to z dvou hlavních důvodů.

Prvním je způsob projevu – takové divadlo vyžaduje specifický druh komunikace. Není třeba na děti šišlat, ale vést komunikaci s nimi rovně, jasně a srozumitelně, protože stejně jako s dospělým obecnstvem, i s malými dětmi se musí uzavřít ta magická divadelní dohoda o vzájemném respektu a pozornosti po dobu představení. K tomu je potřeba, aby si obě strany rozuměly. Jakub Jílek a Tereza Kortanová v rolích rodičů ale hráli rychle, nekoncentrovaně, vlastně zběsile, a pravidelně bortili to, co mezi hledištěm a jevištěm vznikalo v sekvencích věnovaných Péťovi a dědečkovi. Druhá nesnáž je pak tematická nedomyšlenost. Klíčovou událostí inscenace je opuštění dítěte rodiči, což je pro

zvolenou cílovku vynikající téma: jak se vyrovnat s opuštěním či se strachem z něj, který zažívá každé dítě. Bohužel se inscenátoři tématu nijak nevěnují a jenom ploše ukazují „špatné rodiče“, aniž by bylo blížeji rozehráno, proč mají rodiče s Péťou takový vztah; jestli je to jen Péťův pohled, nebo jsou rodiče skutečně monstra; jak se s takovými příšernými lidmi Péťovi žilo potom, co se vrátili z Austrálie. Navíc Péťa svou vesmírnou samotu prožívá pouze tím, že se mu potí nos...

Uvnitř tohoto australského rámování stojí samotná tvorba souboru, která je naopak pro cílovou skupinu vhodná – zvolené pomalé tempo, textový minimalismus, klidné vytváření příjemných obrazů na motivy ročních období, repetitivnost. Práce s loutkami byla obstojná, moc hezky mladé herectvo dotvářelo světelný design baterkami a v mladém kolektivu skvěle fungoval herec hrající dědečka. Společně se jim podařilo v některých momentech doopravdy předat do publiku něhu. Škoda, že nezůstalo jen u toho.

Jarek Jurečka

Ro(c)k na vsi

LS Radost svůj letošní chrudimský hatrick završila autorským loutkovým minimuzikálem *Pétův ro(c)k*. Podobně jako dvě předchozí inscenace (*Ema mele maso* a *Golem*) je to repertoárový přírůstek čerstvý a nutno říci, že veskrze povedený. Mimo chodem ještě na konci března na Skupových Strakonících v Kulturním zařízení U mravenčí skály, kde inscenace obdržela nominaci do programu LCh, se jmenovala *Špalíček*.

Čtyři čtvercové šedé praktáky, jeden z nich s točnou, pět animátorů, loutky dětí a tři dospělé postavy stačí k vykreslení poměrně obsáhlého příběhu o malém Pétovi ze sídliště, který se na vsi zbaví sociofobie a najde si kamarády. Pétovi rodiče (Tereza Kortanová a Jakub Jílek) fungují jako hudební duo – s názvem Špalíček – na klávesy a elektrickou kytaru a jsou úspěšní a v jednom kole. Na syna nemají moc času (on se sám toulá sídlištěm a léká se stínů i jiných ratolestí na dětském hřišti), a když jim přijde nabídka na hudební turné po Austrálii, odloží syna na osm měsíců k dědečkovi (Jan Pruner, což je ostatně i houslista, jehož jméno vypadlo z anotace *Golema*) – od Smrtné neděle minimálně až do Dušiček.

Jeho fobie, které se projevují tím, že se mu potí nos (?), se na vesnici nejprve zesílí, aby taky ne, když první setkání s místní omladinou proběhne u příležitosti topení Moreny a nedlouho poté zažije hororovou panickou ataku ve slepičím výběhu. V létě se však u rybníka konečně osmělí a chytne se místní party. Až doposud příběh dává smysl a očekáváme od něj logický happy end. Jenže nastane podzim a Pétovi vesničtí vrstevníci odjedou zpátky domů (?) a jdou do školy (?). Péťa evidentně ani do školy nebo školky nechodí, protože jeho jediné kontakty jsou s rodiči, dědečkem a s děsivými dětmi venku. Navíc mu nikdo nevěstí významy slov, protože nechápe, na co se ho prarodič ptá, když se dotazuje, zda se mu stýská. Společný pobyt na vesnici završují mystickým dušičkovým večerem na hřbitově, při kterém se provalí, že má děda u babiččina hrobu připravenou svíčku pro sebe sama (?). Na Vánoce se vrací i rodiče, na Pétovo pozvání do města přijede i dědeček a od vnuka se dozví, že se jeho obavy rozplynuly.

Inscenace má výraznou hudební složku, krom asi pěti písní autorských je to i jeden cover z *Pomády*. Písně v podání dua Špalíček inscenaci člení na jednotlivé výstupy, později, když se děj přesune na vesnici, i na roční období. Zde je právě pro uvození léta použito jediné neautorské skladby, kultovní *Summer Nights* (Jacobs, Casey, 1971), jež sice zpětně popisuje letní lásku, ale je zasazena na začátek školního roku. Nabízí se tedy otázka, jestli soubor pro jednoduchost neutekl k nepromyšlenému řešení, neboť i frontman kapely nás ubezpečí, že je to jejich jediný převzatý song.

Texty situací s Pétou jsou kultivované, zkondenzované na nezbytné minimum – je znát, že je to pevný text. Snad jen kolo-vrátkově opakované Erbenovo *Povídání pohádky* by si zasloužilo buď krátit, nebo alespoň více variovat. Naopak promluvy rodičů jsou často nepřesné, znějí přes sebe, někdy jsou dokonce absurdní (na turné do Austrálie vyrazí autem) a obsahují zbytečně šovinistické vtipy – možná proto, že jsou improvizované.

Výprava je vkusná, animace loutek přehledná a jevištní kouzla jsou nápaditá. Světelný plán je působivý, jen občasné podivné střídání dne a noci zejména v expozici mate časovou orientaci v ději. Přestože se příběh odehrává ve všech ročních obdobích, mají na sobě loutky pořád stejné oblečení, a to dokonce i když se koupou v rybníku. Pro herce je poměrně složité ovládat množství světelných zdrojů, např. snaha vypnout veškerou vánoční výzdobu sídliště zcela rozpíje tečku inscenace. Když se ale tohle spolu s problémy a otazníčky zmíněnými výše zpřesní a vyřeší, bude z *Pétova ro(c)ku* poučené a zábavné divadlo.

Ivo Kristián Kubák

Pojďme to zkusit tvořit!

ROZHOVOR S JAKUBEM JÍLKEM

Zajímalo by mě, jaký byl výchozí bod, jaký byl impulz, proč jste začali pracovat na téhle inscenaci?

Poprvé v životě jsem chtěl udělat inscenaci pro menší děti. Ačkoliv hraju v loutkovém divadle, tak většina repertoáru, který jsem dělal já, je pro větší děti. A teď jsem si to chtěl vyzkoušet jinak, tak jsem si napůjčoval od známých všemožné špalíčky od Mikoláše Alše po Jiřího Trnku a Františka Hrubína... A pak jsme to dělali na zkouškách, vytvářeli jsme ty obrazy spolu. Nemáme pevný scénář. Samozřejmě z toho pak občas pramení nějaká nejistota.

Jaká část těch věcí je tebou připravená a jakou část vytvořil soubor sám?

Já jsem přinesl scénu, prostorové rozmyšlení, jednoduché zadání: pojďme to zkusit vyrobit, pojďme si to zkusit vytvořit. První vznikala ta dlouhá avenue ve městě. Vždycky byl nejprve nápad, co by se mělo odehrát, a pak jsme vymýšleli, jak to ztvárnit.

Jak se vám tam dostala linka těch rodičů? Bylo od začátku v plánu, že budou taková zlá a nepřítomná?

To bylo od začátku naplánované. Loni jsme byli s Terdou na dramaturgickém semináři u Kuby Maksymova – a tam nás napadlo hrát o špatném rodičovství, ale protože potom už nebyl čas dotahovat novou věc, dali jsme to sem, aby byli kontrastní k tomu dědovi, pak nás napadlo, že k tomu můžeme hrát na nástroje a být taková příšerná zábavová kapela.

Jarek Jurečka

Pétův Ro(c)k

POROTNÍ TEZE

- Inscenace má řadu zdařilých momentů, jako celek však pokulhává.
- Přechody mezi jednotlivými scénami jsou neúměrně dlouhé, což má negativní dopad na tempo inscenace.
- Soubor působí nejistě v textu.
- Technologické řešení loutek neumožňuje jejich barvitější animaci, ačkoliv scénografie je celkově velmi zdařilá.

Mordýřská mrouskanice

Kolegium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Hamlet bez Hamleta

Oblíbené herečky a autorky Kateřina Kubák Prášilová a Monika Piskalová pod vedením oblíbené režisérky Jarky Holasové a s doprovodnou skupinou mladších kolegyně z Kolegia při ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři se vrhly na opracování ikonické hry *Hamlet* oblíbeného alžbětinského dramatika. Mnozí z těch, kdo mířili v MED, včetně autora této recenzi úvahy, tak předpokládali, že jevištní dílko, které uvidí, budou tuze oblibovati. I stalo se, nikoliv však bez výhrad.

Inscenace má dvě vcelku nesourodé poloviny: v první části se Monika s Kateřinou jako Ofélie se svou nejlepší přítelkyní (bezejmennou, oblíbený alžbětinec byl v tomto ohledu skoupý) probírají kluky a řeší dění v paláci. Bezejmenná chodí s Lucianem, předním hercem družiny přizvané k zahraniční osudné představení o vraždě Krále Gonzaga, má tedy další zdroj informací, zatímco Ofélie prochází situacemi předepsanými oblíbeným alžbětincem a převypravuje je kamarádce s užitím maňásků (které Lucianus dal Bezejmenné k opravě – postoj, s jakým Bezejmenná tento úkol přijala, by se měl sochat). Je trochu škoda, že se dámy drží oblíbeného alžbětince až příliš úzkostně – a byť jsou úryvky potřebné k odvyprávění děje vybrány chytře, jde v zásadě o pěkně proškrtané tři Oféliiny situace, jejichž rozehrání maňásky není samo o sobě nijak moc zábavné. Co zábavné naopak je, je jevištní existence protagonistek, schopnost být na jevišti a nic nedělat takovým způsobem, že z nich nespustíme oči a usmíváme se pod fousy. Úprava děje pak spočívá v tom, že se Ofélie nenechá Hamletem a celou situací semlít a když začne téct krev, rozhodne se nafingovat svou smrt a doslova všem ostatním uplatat. V druhé části (rozsahem asi třetinové) se pak dohrává, co se dělo na dvoře po Oféliině „smrti“ – elsinorská jatka provedená jako rakvičkárna. Zábavná, chytrá, precizně provedená.

I přesto, že inscenace vznikala pro festival Císařovy nové šaty na zadání „Hamlet a hruška“, tedy základní dramaturgický impulz přišel zvnějšku, což může způsobovat složitosti v oblasti smyslu a vyznění (dámy by si možná samy *Hamleta* nevybraly,

takže první přistoupení k látce musí být racionální), není možné být kvůli tomu shovívaví a neptat se, co a proč jsme to vlastně viděli. A odpovědi nejsou jednoznačné. Jakkoliv idea zahrát *Hamleta* bez *Hamleta*, nadto jen s dámským obsazením, sepsout při tom oblíbeného alžbětince za jeho předpojatost při tvorbě ženských postav, vymyslet alternativní konec a otřít se o neobratnost českých překladatelů v oblasti květomluvy, do toho průběžně tematizovat přátelství – a specificky ženské přátelství – jako zásadní fenomén, bez něhož si prostě nejde představit existenci žádného příběhu, je milá a zábavná, zůstává to v rovině umně vymyšlených etud, které se jen horko těžko spojují do celkového smyslu. Nejpatrnější je to u rozdělení na dvě části, ty spolu nehovoří vůbec, děje se tak ale průběžně i v celé první části, která je jádrem inscenace. Kdyby existoval zastřešující smysl, nebylo by, myslím, tolik nejasností v prostředcích a třeba by se i s verší oblíbeného alžbětince zacházelo volněji a Ofélie by mohla zažít i jiné než předepsané situace. Bohužel inscenace na zadání se přes všechny příjemnosti, které nám tvůrkyně připravily, až příliš drží zadání.

Jarek Jurečka

Mordýřská mrouskanice

POROTNÍ TEZE

- Porota cení využití maňásků několika různými způsoby. Klasická rakvičkárna v druhé půli inscenace je navíc technicky zdařilá, ale snesla by větší energii.
- Scénografie inscenace je funkční a jednoduchá.
- Herectví obou protagonistek je na vysoké úrovni a tvůrčí napojení obou hereček je jeho hlavní devizou.
- Inscenace originálně využívá zcizovacích efektů, kdy herečky komentují děj zvnějšku, ovšem nevystupují ze svých postav.
- Dramaturgické uchopení předlohy je zábavné a zajímavé. Inscenace je však rozdělena do dvou výrazně odlišných polovin, přičemž každá má jiné téma a svůj vlastní konec. Inscenace tak nepůsobí jako soudržný celek.

Ofélie vrací úder

Když Ofélie v Shakespearově *Hamletovi* sleduje němohru na počátku „hry ve hře“ *Vražda krále Gonzaga*, zeptá se Hamleta navivně: *What means this, my lord? neboli Co to znamená, výsosti?* Vtipálek Hamlet odvěti: *Marry, this is miching mallecho*. V překladu Erika Adolfa Saudka řekne: *Mordýřskou mrouskanici*. Což zní věru překrásně, nedivím se, že k tomu názvu někdo zatoužil připojit i inscenaci.

Mordýřská mrouskanice jaroměřského Kolegia je další příspěvek k rozsáhlé a úspěšné tradici dramatických apokryfů věnovaných nejproslulejšímu dramatu západní civilizace – Shakespearovu *Hamletovi*. Podobně jako třeba *Vzpomínka na Hamleta* Oldřicha Daňka je to apokryf takřikajíc přísný: takový, který nepřichází s alternativním koncem, neodchyluje se od událostí „kanonického textu“, pouze důvtipně využívá jeho mezer a možnosti podložit jeho událostem neobvyklý výklad.

Apokryfnost *Mrouskanice* se týká výhradně Ofélie a dala by se shrnout zhruba takto: Ofélie si je vědoma toho, že se kolem ní rozehrává „velká hra“, a i když jí není přesně jasné, v čem spočívá, je vůči ní opatrná. Nevěří otci, Claudioví ani Hamletovi, nevěří ani upřímnosti Hamletových citů k ní. Drží si odstup a zároveň pečlivě tají, že si drží odstup. Když Hamlet zabije Polonia, přeje si sice do jisté míry pomstu, ale ještě víc chce z celého kolotoče elsinorské „mordýřské mrouskanice“ vystoupit. Finguje své šílenství a následnou sebevraždu. Jako zdánlivě mrtvá si může (konečně!) dělat, co chce – třeba odjet do Londýna.

Co je na této konstrukci zajímavé a dráždivé, je vnitřní napětí dívky, která si ve světě „vysoké mužské politiky“ nemůže dovolit luxus citové upřímnosti. Forma, kterou si Kolegium vybralo, ovšem právě tohle ukázat nemožní. Ofélie (Monika Piskalová) pouze chodí průběžně na skleničku s anonymní kamarádkou (Kateřina Kubák Prášilová) a v pohodovém tónu holčičího popíjení spolu probírají elsinorské dvorské plotky s poklidnou nezávazností. I smrt Poloniova se odbude v zásadě smutným povzdechnutím.

V prostředí, kde Ofélie může být zcela sama sebou, se ovšem drama přetvářky těžko vybuduje. V zásadě jsme tak svědkem rozhovoru dvou poslic, které se navzájem informují o událostech, jež publikum nevidělo. Lehký příslib většího dramatu přichází s náznakem, že Kubák Prášilové kamarádka sama zkusí přijít na kloub tomu, co se kolem Hamleta děje. Zůstane ovšem jen u příslibu.

Tahle jalovost (pardon za kruté slovo, ale lepší mě nenapadlo) celé konstrukce mě mrzí o to víc, že jevištní reunion kolegyně Piskalové a Kubák Prášilové je sám o sobě zážitkem, jednotlivé dialogy jsou v mezích možného svižné a leckdy i úderně konverzačně vtipné, dámy na sebe viditelně slyší a umí funkčně použít jemnou ironii (kolegyně Kubák Prášilová i navzdory herecké úkornosti své postavy, která je především odsouzena k chápavému naslouchání). Jelikož se ovšem v jejich rozhovorech žádné drama neodehrává, není divu, že monotónní temporytmus po jisté době ovládne jeviště.

Jako příjemné osvěžení pak zapůsobí – už formou – druhá, výrazně kratší část inscenace. Tou je sehrání závěrečné scény *Hamleta* zkratkovitou formou jarmareční rakvičkárny s posměšně triumfující Smrtkou. Přes onu osvěživost ovšem ani tady nemůžu zapřít, že scéna postrádá výraznější koncepční nápad, je také spíš převyprávěním děje a funguje jen díky krátké stopáži.

Festival Císařovy nové šaty měl loni mimořádné štěstí – na jeho objednávku a konkrétní zadání vznikly dvě (dle mého) výjimečné inscenace. Není každý rok posvícení, říct na ploše čtyřiceti minut o *Hamletovi* něco osobitého a nového je věru nelehká disciplína. Někdy ovšem ze splnění zadání vyjde něco, co po mém soudu bohužel vypadá především jako splnění zadání.

Jan Šotkovský

Tohle si pamatuj, protože tohle nikde jinde nezažiješ

Jaké bylo zadání od festivalu Císařovy nové šaty, který si inscenaci objednal?

Kateřina Kubák Prášilová: Zadání bylo „Hamlet a hrušky“. Předchozí zadání bylo „Maryša a jablka“, z čehož mimochodem vznikly dvě fenomenální inscenace Tomáše Hájka a Hany Voříškové. Tak uvidíme, jaké kanonické dílo a ovoce vyberou na příští ročník.

Jak se vám inscenace skládala dohromady, když se sešly bývalé i současné členky?

Monika Piskalová: Nejprve jsme zkoušely ve třech s Kačkou a Jarkou u Kubáků v kuchyni a Jarka pak zkoušela s holčkama v ZUŠce.

Ela Hůlová: Bylo to náročné. Myslím, že prvně jsme to hrály dohromady až v Praze.

Barbora Honzíková: Je to tak, teprve v Praze jsme viděly, jak která část vypadá. Do té doby jsme to znaly jenom z vyprávění od Jarky.

KKP: Logisticky to bylo náročné. Musely jsme různé stěhovat manžele, děti, hlídací babičky...

Jarka Holasová: Dramaturgická práce probíhala v korespondenční rovině.

Co znamená mrouskanice?

KKP: Mordýřská mrouskanice je slovní spojení z *Hamleta* v překladu Erika Adolfa Saudka. A je to slovní spojení, kterým Hamlet popisuje ono divadlo na divadle. Hamlet říká Ofélii: Podívej se na to, co je tohle za mordýřskou mrouskanici. A myslím tím, jak se tam ti vrahouni, ti rodiče, spolu omrouskávají.

Jak vznikl nápad, že se bude hrát ve dvou plánech?

JH: Když jsme si povídaly o prostředcích, jak to uděláme, tak jsem Kačce říkala, že ve dvou to všechno nezvládnou. Navrhla jsem maňasy. Jely jsme teda Punche a Judyho. Pak jsme si jenom rozhodily, která postava z toho bude kdo. A Hamlet jako krokodýl mi přijde prostě výborný.

Účastnily jste se někdy Loutkářské Chrudimi, ať už soutěžně, nebo jako seminaristky?

BH: Z maňáskové sekce jsme tu poprvé všechny tři.

A jaký z toho máte dojem?

EH: Super.

BH: Přijely jsme včera a viděly jsme, co se dalo. A mě osobně nejvíc baví ty večerní diskuze a rozbory.

Připomínky od poroty samy zapracujete?

BH: No jasně.

JH: Rády se ptáme. Jsme v procesu, na hledačské cestě a neustále pracujeme. Trvat si na svém a od premiéry to hrát stejně by mě nebavilo. Vedu žáky a studenty k tomu, že divadlo je živý tvar a v okamžiku, kdy tam díky připomínce najdete nějaký rozpor, tak proč inscenaci neposunout? Jsme škola a já mám osobní potřebu holky někam posouvat a ke kritickému myšlení je vést. Vždycky se jich ptám: Boli tě záda? Máš na mě vztek? Už se ti nechce, co? Tak si to pamatuj, protože tohle nikde jinde nezažiješ. Občas se musíš překonat. Musíš se s někým smířit, i když jste rozhádaní, protože jinak to na jevišti nebude fungovat.

BH: Ale my víme, že nás chceš vyburcovat k tomu nejlepšímu.

Holky a musely jste čist Hameta?

EH: Probírali jsme ve škole Shakespeara a já jsem kecala s kamarádkou, a zrovna, když paní učitelka rozebírala *Hamleta*, tak mi řekla: Když můžete kecat, tak určitě víte, o čem to je. Tak jsem jí tam přeříkala celý děj *Hamleta* a dostala jsem jedničku. Docela koukala.

Magda Zicháčková

A to je všechno?

Úplněnáhé Divadlo, Veselí nad Moravou

Smyslem je žít

Patnáct až osmnáct diváků usedá kolem zahaleného kruhového objektu o průměru kolem dvou metrů za zvuků zpráv o válce na Ukrajině, v Gaze, o přírodních i člověkem zaviněných katastrofách či politických skandálech, chaosu, ruchu a neklidu lidského života, který vyvrcholí vřeštící sirénou... Když dozní, slyšíme jen jemný bzukot věčného bytí přírody. Dvacet třicet centimetrů před obličejem nám pomalu přeletí vážka a nastavíme-li dlaň či prst, na chvíli usedne. Dosud temný objekt, kolem nějž sedíme, je odhalen a vidíme prstenec vytvořený z křivolakých větví, dutého pařezu s choroši a kopce, porostlého mechem.

Sedíme ve třech segmentech a dokud se prstenec nepootočí, vidíme dění jen ve své výšce. Nad krajinou se objeví chmýříčka hmyzu a za nimi čtyři loutkoherci dosud skrytí uvnitř, zatímco další tři v temnotě za našimi zády vytvářejí zvukovou atmosféru všehomíra, zčásti evokující zvuky přírody, zčásti jakousi sférickou hudbu. Vatovití a péřovití tvorové poletují vzduchem, housenky se kamsi plazí, tu a tam zalezou do bezpečí mechu nebo se zakuklí do visícího kokonu, z kterého se později vylíhne motýl, červený a černý pták si postaví na vysokém pařezu hnízdo, samička snese vajíčka, pták sezobne to či ono a oba krmí mláďata, pavouk utká svou síť, v níž uvízne motýl... Nebo taky naopak, protože záleží na tom, v kterém segmentu jsme

začínali – a tu a tam nám v tichu opět proletí přímo před obličejem vážka a prstenec se o třetinu pootočí. Nakonec se setmí a oblohu zaplní svítící svatojánské mušky. Sedíme ve tmě a ani se nechce narušit ticho tleskáním.

A to je všechno? Ano. To je všechno. Je na nás, jak domyslíme či procítíme, co jsme prožili.

Není to útek před zmatkem lidského běsnění a zahlcení katastrofickými informacemi. Je to položení dvou hodnot, dvou světů vedle sebe. Kontrast lidského světa katastrof, efemérních krizí a permanentního napětí s klidem přírody, v níž se také zabývá a v níž se odehrávají dramata, ale vládne tu řád, jehož smyslem je žít. Nic víc? Nic víc.

Zdánlivě jednoduché prostředky, zdánlivě nicotné dění. Pečlivá, jemná a přesná hra s miniaturními loutkami, scénografie nápaditě kontrapunktující naturální přírodniny s umělými artefakty loutek a svítících chorošů či hub, stejně jako reprodukované rozhlasové zprávy s jemnými akustickými zvuky a hudbou, vytvářenými lidským hlasem, cinkáním, klapáním a ťukáním. Beze slov vyslovený názor na svět, na život.

Luděk Richter

To JE všechno

Vcházím do sálu a ze všech stran se na mě valí úryvky aktuálních zpráv o světě. Válka na Ukrajině, konflikt v pásmu Gazy, klimatická krize a podobně. Očekával jsem, že teď se bude hrát o nás, a patřičně jsem se na to obrnil. Místo toho mě však herectvo Úplněnahého Divadla z Veselí nad Moravou na přibližně dvacet minut zavřelo do mechového bunkru – oázy naprostého klidu.

Inscenace *A to je všechno?* je ve své podstatě meditativně ozdravným rituálem, který je v současné nelehké době potřeba. Z celého tvaru srší upřímná potřeba souboru takové setkání zprostředkovat diváctvu. To vše navíc velmi šťastně zvolenými a šikovně využitými prostředky. Nelze nezmínit hudbu Martina Trechy, doprovázející celé setkání, jež do tvaru vnesla příjemné tempo a atmosféru. Také práce s loutkami (taktéž vytvořenými Martinem Trechou) je velmi zdařilá. Rozanimování jednotlivých figur (zejména housenky) je půvabné, přesné a zábavné.

Malý problém však vidím v cykličnosti celé inscenace. Opravdu bylo potřeba otáčet stolem po dokončení jednotlivých etud tak, aby veškeré diváctvo vidělo všechno? Příroda (zásadní téma celé inscenace) je přece pomíjivá, tak proč s tím nepracovat? Když si normálně nevšimnu ptáka, jak si staví hnízdo, tak mám holt smůlu. Z jakého důvodu se mi tedy příroda jevištního mikrosvětla podřizuje? Je škoda, že nefunguje jako svébytný prostor s vlastním životem, ale je zkrátka trochu umělý. Cykličnost, jež vzniká hraním každé strany, navíc ubíje možnost udělat to celé živější. Možná kdybychom byli osvobozeni od vězení v podobě sedaček a mohli se po prostoru alespoň na chvíli projít, byl by můj osobní problém vyřešen.

Mám však potřebu říct, že to nevadí. Impresionistický tvar, o nějž se inscenátorstvo pokouší, z toho vylezl. Víceméně mě vtáhl od začátku do konce a vyplívl vyklidněného a odpočatého. Navíc to lehce spadá do mé oblíbené kategorie „divné divadlo o ničem“, které prostě miluji (jak už jsem v předchozích číslech několikrát zmínil). Nelze dodat nic víc, než že jsem si meditativní odpočínutí nesmírně užil, a prosím divadelnictvo, aby takových zastávek nebo ostrůvků klidu dělalo víc. V téhle době je právě odpočínutí v přírodě a klid TO všechno.

Matěj Škorpil

A to je všechno?

POROTNÍ TEZE

- Inscenace nabízí nevšední a komplexní divácký zážitek.
- Porota si obzvláště cení rafinovanou strukturu inscenace, která působí jednoduše, ale je velmi propracovaná.
- Celková výprava inscenace je nejen výtvarně zdařilá a funkční.
- Animace loutek je precizní, na síle jí dodává i hluboká soustředěnost herců.
- Tvůrci inscenace vytvořili sugestivní hudební podkres a pracují nejen s adekvátně zvolenými, ale i ne úplně všedními hudebními nástroji.

Možná se divákům jen potí oči

ROZHOVOR SE ČLENY SOUBORU ÚPLNĚNAHÉ DIVADLO

Jaká byla geneze inscenace? Jak vás to vůbec napadlo?

Já jsem s tou prvotní myšlenkou přišla vlastně proto, že už jsem byla přehlčená všemi těmi negativními věcmi – jak v reálném životě, tak na divadle. Chtěla jsem společně s tímto souborem vytvořit něco, z čeho bude plynout pocit klidu – vědomí, že ta příroda prostě existuje a je tu, ať už se ve světě děje cokoliv.

Je velký rozdíl hrát pro takhle malý počet lidí? Třeba v energii oproti tomu, když normálně hrajete pro víc diváků?

Je tu víc vydýcháno, (všeobecný smích souboru) ale určitě je to takové intimnější a můžeme s diváky víc interagovat, což myslím, že zrovna u tohoto představení je vhodné. / Myslím, že vidět tohle z dálky by prostě nemělo ten správný efekt.

Jaké je hrát tu inscenaci tolikrát za sebou? Neotravuje vás to už? Já jsem ten počet viděl na programu a byl jsem z toho úplně vedle.

Měli bychom to rozdělit na ty, co hrají v kruhu a na ty, co hrají venku. Já hraju třeba venku, nesmírně si to užívám a chtěl bych to hrát víckrát. / My, co jsme v kruhu, tam máme trošku jiné podněbí. Ono ani tak nejde o to, kolikrát to hrajeme, ale čím později v rámci hracího dne to je, tím víc je tam vydýcháno a větší smrad. / Ale stále nás to baví. / My jsme se toho čísla na začátku taky báli, ale nakonec jsme zjistili, že si to spolu prostě užíváme. / Kdybychom to hráli jen čtyřikrát, tak bychom asi byli naopak naštvaní.

Mě by taky zajímalo, jestli vám ty loutky a přírodniny nehnijí. Jestli je nějak obměňujete, nebo prostě drží takhle od doby, co jste to nazkoušeli?

Ony nehnijí, ale opadávají. Takže občas se tady něco natírá, lepší a rozpadává. / Část té scénografie je umělá, ten mech není skutečný. / Teď jsi to prozradila! / Ale listy jsou čerstvé, ty jsou vždycky čerstvé. A pod tímhle stromem je oranžová odpadní roura, jenom je zatřená a zadělaná.

Takže listy jste nasbírali tady v Chrudimi?

Ano, ano. Vždycky z toho místa, kde zrovna hrajeme – takový lokální produkt.

Ještě by mě zajímalo, jestli diváci odcházejí spokojení, nebo jestli nejsou třeba překvapení? Protože ta anotace napovídá, že to bude politické, a najednou je to o přírodě. Odcházejí diváci překvapení?

No a jaký je vlastně rozdíl mezi politikou a přírodou? Jestli nejsme součástí přírody, a tím pádem ta politika není součástí toho všeho? / Někteří brečí a my nevíme proč. Jestli proto, že to nečekali a jsou z toho smutní nebo naštvaní, anebo proto, že jsou dojatí. To nevíme. / Nebo proto, že se jim v tom vedru potí oči. To je taky možné.

Matěj Škorpil

Gubernátor

Bažantova loutkářská družina, Poniklá

Jakýpak sentiment, jaképak dojetí

Tomáš Hájek hledá inspiraci pro svou tvorbu poměrně často jak v minulosti, tak v klasické literatuře. V inscenaci *Gubernátor* podle víc než sto let staré povídky Leonida Nikolajeviče Andrejeva těží z obou těchto zdrojů. Zdá se mi ale, že ještě nikdy mu předloha nesloužila k tak přímočarému a aktuálnímu komentáři soudobého politického dění. V posledních letech války v Ukrajině si čím dál častěji klademe otázky, co se asi honí hlavou Vladimíru Putinovi stahujícímu se víc a víc do izolace, zda by konflikt rozpoutal, kdyby věděl, jak se bude vyvíjet, zda má vůbec něco jako svědomí, co všechno se ještě musí stát, aby se Rusové vůči své vládě konečně vzbouřili, a především co bude, až jednou válka skončí. Odpovědi, které divákům Tomáš Hájek nabízí, jsou všechno, jen ne útěšné.

Andrejevův gubernátor, který nařídí během lidových nepokojů po prohrané rusko-japonské válce střílet do davu na náměstí, je následně stíhán výčitkami svědomí a nakonec smrt v podstatě vítá. Ne tak v podání Bažantovy loutkářské družiny. Tomáš Hájek, který měl vždy zálibu v (anti)hrdinech s méně či více manickými, fanatickými rysy, tentokrát gubernátora líčí jako čistého tyрана, nepochybného o své nadřazenosti. Repliky typu „chmura hlavou letí, trávím-li matku i její děti“ vyznívají mnohem spíše cynicky než váhavě. Svě loutkářské hračkovství tentokrát používá k zvýraznění grotesknosti a surovosti své dramatické vize. I když se diváci aspoň ze začátku nejednou zasmějí chytré zkratce nebo vtipné doslovnosti, smíchu postupně znatelně ubývá a úsměvy tuhnu. Jako v případě, kdy se gubernátor vyjadřuje o poddaných jako o neotesancích a Hájek tak

protestující dav trefně ztělesní dřevěnými hoblinami. Následně s výtvarným materiálem záměrně zachází až humpolácky a daří se mu efektně vystihnout neuctu ruské garnitury k jednotlivci, vnímání člověka pouze jako součásti neindividualizovaného davu. Hobliny jsou jedním výmluvným gestem smeteny ze stolu a hrací prostor se snadno „vyčistí“ přetažením čistého bílého papíru, jako když čerstvě napadaný sníh skryje hromadné hroby. Nejen na Loutkářské Chrudimi jsou často k vidění inscenace, ve kterých se sice hraje s loutkami, ale kdyby v nich použity nebyly, až tak nic by se nestalo. V případě *Gubernátora* jsou výtvarný jazyk a loutkářské postupy pro vyznění příběhu ovšem zásadní. Jako činohra by Hájkův apel nejspíše působil pateticky, doslovně a dost možná vyděračsky. Loutkářské myšlení na jednu stranu umocňuje krutost i cynismus předvedeného, bezohlednost zacházení vládnoucích s poddanými. Je to tak třeba v obraze mučení, kdy gubernátor zmíní, že bylo potřeba podepsat příkaz k zostřenému výslechu a píše červeným inkoustem přímo na loutku, takže na jejím bezvládném těle rovnou zůstávají krvavé šrámy. Na stranu druhou znakovost výtvarného jazyka pomáhá udržovat odstup a nadhled a umožňuje příběh vnímat spíše racionálně než emotivně. Podstatná je taky věcnost, díky níž si Hájek v závěru může dovolit vyslovit i řečnickou otázku „vy si opravdu myslíte, že po mně přijde někdo lepší?“, aniž by působila přehnaně apokalypticky, jako pateticky zdvižený varovný prst.

Jitka Šotkovská

Bažantova nová kapitola

Z mé předešlé zkušenosti s Tomášem Hájkem (*Faust a Maryša Vávrová*) jsem byl zvyklý na černohumornou, ale stále odlehčenou poetiku. Jalo se mě tedy velké překvapení, když jsem z Malé scény odcházel otřesen temným a drsným příběhem jednoho ruského gubernátora.

Nástin serióznějšího tónu se objeví již na samém počátku, kdy Hájek čte dopisy od místních obyvatel (v kontextu jejich obsahu však lze o jejich autorovi polemizovat), v nichž zazní dnes již ikonická věta ruského politika Viktora Černomyrdina „*Mysleli jsme to dobře, ale dopadlo to jako vždycky*“. Děj se už nebude točit kolem komické situace s Vávrovou moštárnou, nepůjde o komickou variaci na faustovské téma. Tady jde do tuhého. Přitom základní principy typické pro Bažantovu loutkářskou družinu zde přítomné jsou: nápaditá scénografie, v čele s kreativně vtipnými ručně řezanými loutkami (příkladem budiž gubernátorův zvěd, co má uši všude, takže je vyřezaný s velkým uchem na straně) a slovní hříčky spočívající v doslovování – po masakru civilistů na náměstí řekne gubernátor, že si nad ním myje ruce, načež si ruce skutečně umyje. Proměnou však prošel způsob, jímž Hájek na jevišti jedná. Najednou už to není humorně kabaretní projev sympatáka z Poniklé, ale děsivý portrét tyрана, u nějž jeden neví, jestli mu fandit, nebo přát smrt.

Právě odvaha pustit se do vážného a těžkého tématu je za mě to hlavní, co by se na *Gubernátorovi* oceňovat mělo. Pracovně jsem si to nazval „Diktátor POV“. Díky tomu, že je na celou problematiku nahlíženo očima záporné postavy, kterou navíc hraje extrémně sympatický Hájek, probudily se ve mně bolestivé myšlenky, na něž při normálních příležitostech raději nemyslím. Je opravdu nutné za každou cenu svrhávat diktaturu? Není to náhodou cyklus a žádný z dosud nabídnutých politických systémů nenabídne ideální řešení? Nejjásadnější mi však (znovu opakuji) přijde, že je to právě jinak pozitivní a vtipný Hájek, jenž mi tyto myšlenky nabízí. Onen zvrát mého očekávání (já předpokládal, že uvidím *Maryšu Vávrovou dvě*) mi napomohl se na inscenaci naladit a naplno pobrat její těžká témata.

Nechci se pasovat do role jakéhosi bažantologa s absolutním přehledem o jeho tvorbě. Vycházím čistě z mých dvou předešlých zkušeností (což je zoufale málo). Je za mě ovšem extrémně podstatné, že se Tomáš Hájek odklonil od odzkoušené a zajeté formy. O to víc, že se to povedlo, že to funguje a že to ve mně rezonuje. Myslím si, že jsme byli svědky zrodu nové kapitoly Bažantovy loutkářské družiny. A ještě podstatnější mi přijde, že to má smysl a že Tomáš Hájek zkrátka opět opodstatnil své legendární místo na české loutkářské scéně.

Matěj Škorpil

Gubernátor

POROTNÍ TEZE

- Porota vyzdvihuje dramaturgickou úpravu a adaptaci povídky, která je úsporná a přesná při využití výrazných divadelních zkratek.
- Pozoruhodný je výrazný umělecký růst Tomáše Hájka, který se projevuje nejen v čím dál preciznější formě inscenací, ale i v odvažné volbě předlohy.
- Porota oceňuje zdařilou scénografii i kostýmy v inscenaci.
- Herectví Tomáše Hájka je precizní a přesvědčivé. Lze očekávat, že se navíc v průběhu dalších repríz bude nadále zpřesňovat

Jaké by to bylo, kdybych byl zlý úředník a ne hodný úředník, kterým jsem

Na rozhovor s Tomášem Hájkem jsem přišla hned po prvním představení, ale zdál se rozechvělý a ne úplně ve své kůži. Dohodli jsme se tedy na pozdějším setkání, místo rozhovoru jsem přiložila ruku k dílu a začala mu společně s dalšími pomáhat připravit rekvizity a loutky do startovací pozice. Přece jen začátek dalšího představení se blížil. „Exhumovali jste všech 25 těl?“ zeptal se po chvíli. Ano, vyšlo na mne vyndávání loutek z hlíny a musím říct, že oklepávání loutkových tělíček od hlíny a noření se prsty do hlíny bezprostředně po představení bylo emočně náročnější, než bych čekala. Po druhém představení čekal na jevišti docela jiný Tomáš Hájek než předtím.

Vypadá to, že máte o dost lepší náladu, než když jsem tu byla prve.

Myslíte? No, byl jsem zklamaný. Bohužel si myslím, že to první představení bylo úplně jiné než to druhé. Abych byl upřímný, první se zkrátka fakt nepovedlo.

A co přesně se podle vás nepovedlo?

Bylo to takové roztřesené, enormně roztřesené, a některé věci, které tam měly přijít, tak nepřišly. (smích)

To je skoro jako takové navnadění na to, abychom přišli ještě jednou...

Ano, ti, kteří viděli první reprízu, tak by měli... (smích) Takhle, je to můj pohled, jen já vím, co tam nebylo, a dejme tomu, že ostatní takový rozdíl nevidí. Ale myslím si, že se to druhé představení povedlo o hodně lépe, že to druhé bylo to, co bych si představoval. To první byla křeč od začátku až do konce.

Bavíme se teď o herectví?

Ano. Byl jsem z toho špatný, nebyl jsem spokojený.

Vidíte, a já si myslela, že jste byl roztřesený z toho příběhu.

Tohle naštěstí umím velmi dobře oddělovat. Víím, kde končí postava a kde jsem já.

Proč jste si vybral ke zpracování právě tuto předlohu?

Hodně rád čtu ruské autory. Myslím, že je to krásná literatura. Mnohdy šílená. Až relativně nedávno jsem objevil Andrejeva, který na stránkách přede mnou úplně explodoval. Je to nesmírně sugestivní autor. Některé jeho povídky jsou ohromně silné. A já samozřejmě analyzuju všechno, co čtu, a pokud se v díle objeví nějaká postava muže, jednoho, solitéra, o kterém se ten děj vypráví, tak přemýšlím, jestli by se to nehodilo pro ztvárnění. Přesně to já pro své inscenace potřebuji, nějakou zajímavou figuru. A ideálně ještě takovou, které se nedaří. A zrovna *Gubernátor* mi přišel dobrý, i tím, že já sám jsem úředníček. Přišlo mi zajímavé přemýšlet o tom, kam by mohl

člověk zajít. A vlastně hrát si na to, jaké by to bylo, kdybych byl zlý úředník a ne hodný úředník, kterým jsem.

Kdo je váš první divák? S kým inscenaci řešíte?

Náš systém postupových přehlídek je skvělý v tom, že poroty řeknou a dobré poroty dokonce i vytknou. Takže to jsou moji režiséři.

Takže jejich připomínky zapracujete?

Ano, samozřejmě. Dejme tomu, že například tahle inscenace se ještě bude několik repríz průběžně doladovat a usazovat. Zdaleka to ještě není úplně ve vyjetých kolejkách. Jsem ve fázi ještě takového obrušování některých hodně ostrých hran, které mě tady lehce vyko-lejují během představení.

Proč jste vlastně opustil meotaru?

Je to třetí inscenace bez meotaru. Nějak jsem cítil, že se ne snad příběhy a náměty, ale prostředky opakují. A nemyslel jsem si to sám, mysleli si to i kamarádi a kamarádky, kteří mi řekli, že je dobrý nápad, kdybych snad chtěl zkoušet něco jiného, čímž mi dodali odvahu, kterou jsem sbíral. Nejdřív byl takový mezikrok, předloni to byla inscenace *Ztracený svět*, kde byly loutky z papíru, ale už to bylo 3D. No a vloni to byla *Maryša* a tam už jsem se pokusil o své první takové směšné řezbářství. Takže tohle je vlastně druhá taková hra, kde jsou loutky, které jsem se nějak snažil doma jakože vymodelovat.

Pro takové případy tu na LCh máme takové semináře...

To přesně bych potřeboval, letos mi to z různých důvodů nevyšlo, ale časem na to ještě dojde!

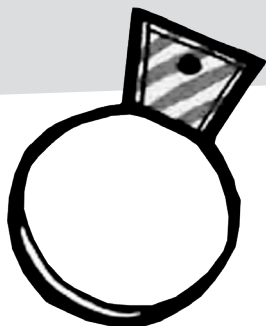
Během přestaveb jste si něco broukal, co to bylo za skladbu?

Nevím a dokonce v té druhé repríze jsem ten motiv broukal mnohem víc, tak jak se má. Já jsem to totiž někde slyšel, a zaboha si nemohu vzpomenout kde. Připomíná mi Rusko, ale prostě nedokážu říct, co to je za melodii, odkud to v té hlavě mám. Možná jsem ji slyšel na nějakém jiném divadle, nevím. Ale je to moje představa ruské žalostné melodie.

Mohli bychom vyzvat čtenáře, že pokud by skladbu někdo poznal, mohl by za vámi přijít a říct vám autora.

Ano, to bych byl rád.

Magda Zicháčková

Kuse z diskuse 4

Porota je ve složení Michaela Homolová, Filip Homola (dnes in absentia), Peter Varga, Lenka Veliká a Adéla Vondráková, večerem provází Jacques Joseph.

Formát se od předchozích ročníků trochu pozměnil, nejprve je vyzván soubor k tomu, aby řekl něco o vzniku inscenace, poté se vyjadřuje plénium a teprve poté mluví porota. Přítomní také vyjadřují svůj souhlas s právě pronášeným příspěvkem tak, že zvednou ruku nad hlavu a třesou jí.

Gubernátor

Bažantova loutkářská družina, Poniklá

Soubor:

Starou ruskou literaturu mám nejradši, kupodivu až nedávno objevený Andrejev mi umožnil zahrát něco, čemu by se obecnost jen nesmálo. Inscenace je mladá, nevycválaná, každé představení bylo jiné, to první se nepovedlo vůbec.

Plénium:

– Já jsem viděl to sobotní představení a byl jsem nadšenější, čekal jsem, že to bude strašně vtipný, jak jsem u vás zvyklý, ale byl jsem z toho úplně vzatej, odpálilo mě to.

– Chtěla bych ocenit ten vývoj. Po meotaru, po stínohře, je to teď takový činoherní divadlo, i když tam jsou i loutky. Trochu jsem se zasmála, ale ne tak moc, jak jsem čekala. Byl to takový stísněný, nepříjemný zážitek, jak jsi chtěl.

– Mám ráda divadlo, kde se nemusím smát, a moc takových není. Takže jsem byla spokojena.

– Začalo to těžkým kalibrem, ale uhrál jsi to obdivuhodně až do konce. Mistrovské herectví. Gubernátora máme za dveřmi, takže husí kůže až do konce.

– Ten originál je z roku 1905, tak jaký tam je kontext?

Soubor: Je to napsáno v roce 1908 na základě událostí z roku 1905, kdy byly lidové bouře po prohrané válce.

– Byl i v tom původním námětu ten Puškin?

Soubor: Ne.

– Souhlasím s tím, že to bylo představení, u kterého se nemusím smát, ale i přes závažnost tématu jsem se u toho skvěle bavil.

– Myslím, že není potřeba hledat paralely mezi tehdy a dnes, ono je to vlastně dost podobné, ten vztah k lidem je stejný. Tomáš je podle mě velký tragický herec, obdivoval jsem, že se neschovává za komičnost. Z mého hlediska s promínutím zraješ.

Homolová: Nedalo mi to a začala jsem si dohledávat tu povídku. Vyšlo mi z toho, že podstatné není to, jestli je to v Rusku nebo u nás nebo někde jinde, je to o tom, jak se člověk, který se dostal k moci, vypořádává s vlastním svědomím. A myslím, že se to může stát každému z nás.

Vondráková: Je pro mě strašně cenný výběr předlohy, je to odvážné. Občas ke mně doléhají hlasy, které říkají, že se ruská literatura nemá dělat, s čímž nesouhlasím. Je to perfektně převedené, jsou tam skvělé zkratky. Konflikt mezi humorem a tím, že se vlastně nemůžu smát, byl účinný, to se nestává tak často. A odcházela jsem s pocitem bezvýhodnosti současné politické situace – jak ten gubernátor nechápe, proč mu lidi něco vyčítají. Jsem fanynka.

Homolová: Jo a přišla mi klíčová věta: po mně třeba přijde někdo ještě horší.

– Jak mu ta holčička poslala ten pozitivní dopis, úplně jsem si říkal, že dnešní politici by taky potřebovali, aby jim někdo poslal pěkný dopis.

Varga: Velice oceňujeme ten přesun od meotaru dál, je to vidět i ve scénografii, najednou se zbavuješ věcí, kterých nepotřebuješ tolik, a vidím i posun v herectví, je tam velký progres.

Veliká: Líbilo se mi, že přestože téma je tragické, netlačíte na to. Je tam stále ještě humor.

Homolová: Sedm oběšených je odkaz na tu baladu *Sedm oběšených*?

Soubor: Ano. Kdybyste si chtěli přečíst Andrejeva, tak doporučuju *Červený smích*, to je nejvíc protiválečné, jestli u toho nebudete brečet.

– Říkal jsem si po představení, co jsou zač ty první dopisy, to „mysleli jsme to dobře, ale dopadlo to jako vždycky“.

Soubor: To řekl ruský premiér Černomyrdin v devadesátkách, je to takové to „tady je všechno na levačku“.

– Taky jsem nepochopil tu akci s tím kabátem.

Soubor: Myslel jsem tím, že odcházím jako gubernátor a zůstávám jako herec a je otázka, jestli ten další gubernátor bude lepší, nebo ne.

– Je otázka, jak moc se na tom představení podílí divácký postoj. Jestli mám přijmout, že mě to přenese k té ruské duši a já pro to nemusím nic dělat, nebo jestli jde o nějakou vinu, která se netýká jen někoho jiného, cizího, ale jestli se to týká i toho gubernátora, kterým jsme my všichni. Ta holčička mě vede k tomu, že ten problém není jejich, ale je to i v nás.

Soubor: *Gubernátor* mě láká i z profesního hlediska, protože také dělám špatná rozhodnutí, že ano...

– Mě to naplnilo nadějí, že další gubernátor bude jako ponikelský starosta a bude dobře.

– Přišlo mi to v nejlepší slova smyslu očištění, často si člověk říká, „co můžu dělat, jak změnit svět“, a tady jsem viděl, že člověk může udělat loutkové divadlo a je to ono.

Apple a koláč

Brambůrky, Most

Soubor nepřítomen, odjel na Piknik Most.

Plénium:

– Zase na představení byly malé děti, které tam neměly co dělat.

– Byl jsem z toho docela nadšený, oceňoval jsem, že to byl autentický text, že to měla všechno prožité. Moc se mi líbilo to, čemu říkáte scénografie, bylo to dobře vymyšlený. A líbilo se mi, že se upekl ten štrůdl. Když začala loupat jablka, říkal jsem si: to by bylo skvělé, kdyby se někdy během představení upekl štrůdl!

– Přišlo mi to dobře zaměřený pro lidi 15–20 let, v první půlce to bylo o velké odvaze. A zároveň je to o velkém zmoudření a dospění. Ve třiceti minutách je popsán obrovský posun jednoho mladého člověka.

– Loni tady byla inscenace, kde Tomáš Hájek rozdával jednu pochutinu na bázi jablek, letos se v inscenaci rozdávají dvě pochutiny na bázi jablek, tak jen nevím, kde se tahle snaha korumpovat obecnost zastaví.

– V půlce se mi stalo, že ty věci přestaly být loutkami a byly jen předměty. Moc si cením toho drivu, ale pro mě to nebyly loutky, byla to spíš práce s rekvizitou a velmi divoká.

– Téma mi přišlo strašně silné, ale nemohl jsem se smířit s těmi prostředky. Nevím, čeho jsou jablka metaforou. Jde jen o Apple jakožto New York? To je povrchní...

Vondráková: Využívám příležitosti nesouhlasit s Ludkem. Nemyslím si, že to je povrchní. Je to podle mě o hledání místa v životě, to se pojí s věkem. A je to o poznání, což je s tím jablkem spojené. Ústřední motiv ve *Sněhurce*, to je jasný. Pak je tam odšťavňovač, když je ona sama úplně vyždímaná, vybije si fyzickou sílu na tom odšťavňovači. V angličtině se říká: „An apple a day keeps doctor away.“ Štrůdl na konci symbolizuje

místo, kam patřím, což je v našem českém kontextu jednoznačné. A nakonec, když už je ukotvená, nás zve k tomu štrůdlu.

– Byl to na mě fičák, kdybych tam tohle všechno mohl pochopit, byl bych úplně spokojený.

– Ty dvě části byly odpojené. Jako by ta první byla jen záminka ke štrůdlu, a teprve potom přijde ta věc s poznáním.

Varga: Herečka začala na strašně vysoké energetické úrovni, mohlo to být lépe traktované, dal bych si tam i chvíle klidu. Občas bych chtěl mezi těmi forte i pianko. Nepotřebuju to vidět pokaždé stejně – jablko se dá krájet různými způsoby.

– Ale ona to strouhala pokaždé na jiné straně struhadla... I ten zvuk byl jinej!

Varga: Já snad založím workshop o strouhání jablek.

Veliká: Vůbec nevidím problém ani v tom strouhání. Ústřední energie, ten znak naštvání byl pro mě dostatečný a důležitý.

– Já jsem podobně starý jako ta herečka, ale za mě to nemá výpovědní hodnotu, protože to bylo úplně konkrétní a její, příliš konkrétní, příliš o ní.

Homolová: Strašně jsem si cenila toho, že šla s kůží na trh, ale nebylo to jen o tom, mělo to i divadelní kvality.

– Já nejsem GenZ, jsem mileniál, ale můžu říct, že tohle je prostě veliké a aktuální téma, bylo to strašně silné a jsou to skutečné problémy mnoha českých mladých lidí.

– Myslím, že skrze naprosto konkrétní příběh je to strašně obecné. Když to zjednoduším, je to jenom o „stůjte nohama na zemi“.

– Měl jsem pocit, že to bylo strašně důležité divadlo.

Pétův ro(c)k

LS Radost, Strakonice

Soubor:

Chtěli jsme si zkusit něco pro menší diváky, jinak máme všechno pro starší. Tak jsem sáhnul po různých špalíčkách, ale z těch tam nic nezbylo. Jediné, co bylo na začátku jasné, bylo téma špatných rodičů, zbytek se vytvořil během zkoušení.

Plénium:

– Považuju to za velmi dobré divadlo. Co ti rodiče? On někam dospěl. Ale co ti rodiče?

– Byla ta loutka vytvořená podle herce?

Soubor: Ano.

– Úplně jsem nepochopila, v čem je pointa toho zpoceného nosu. Nikdy jsem se s tím nesetkala, nevěděla jsem, co to má znamenat. (*veliké třesení*)

– Nevím, jestli měl chlapec poruchu autistického spektra.

– Podle mě byl tedy jenom symbol toho, že mu bylo smutno bez rodičů.

– Taky jsem byla zmatená z toho nosu. Napadlo mě, jestli náhodou nebrečel.

Soubor: Poruchu autistického spektra nemá. Nos se mu potil z úzkosti.

– Za mě byli rodiče nevyřešení, jako by byli z úplně jiné pohádky. Mluví jiným jazykem, je to víc improvizované, navíc jsou pro starší publikum, pro někoho jiného než ten jádrový příběh. A v některých fázích mi ty stereotypní poznámky přišly nevhodné.

Varga: Herecky mi to přišlo v nepořádku, skákali jste si do řeči, měl jsem pocit, že nejste dobře domluvení.

– Pro celou věc nemají výstupy rodičů vůbec žádný smysl. Jen dávají podmínku toho, proč je u toho dědečka. A pak dál jsem si to musel odmyslet, protože to byla jen špatně udělaná přestavba. A degraduje to celý vnitřek, který je podstatný.

- Ty rodiče se celou dobu soustředí sami na sebe, ani jednou nezavolají, bylo jim úplně jedno, co se s tím dítětem děje.
- Nevím, kolik tomu dítěti bylo let.
- Hodně věcí jsme neviděli, nevím, jestli to bylo Spolkáčem, nebo tou inscenací. Bylo to špatně nasvícené.
- Vůbec nedokážu přijmout ten strom ze žlutého igelitu, přijde mi to zvrácené.
- Se stromem jsem neměla problém, ale často jsem řešila, že nevidím to, co chci vidět. A nebylo jasné, kdy je ráno a kdy je večer. Šel ven sám, a přitom byla noc a on ještě nechal do školy, bylo to zmatené.
- Seděla jsem v první řadě a byla tam skvělá atmosféra.
- Chtěla jsem se zeptat, proč jste byli na jevišti, když diváci přicházeli.

Soubor: Péťa je předškolák. Doma to hrajeme na blízko. Světla byla spíš odrazem Péťova vnitřního života, neilustrovali jsme den a noc. Byli jsme na jevišti, protože nebylo, kam se schovat.

Homolová: Je super, že jste se rozhodli udělat inscenaci pro děti, protože to není jednoduchá disciplína. Podařilo se vám tam udělat spoustu atmosféricky silných míst. Vnímala jsem, že je to o tom obgeneračním vztahu. Rodiče mohli být jen v expozici, pak mě zajímal ten vztah s dědečkem. Přijde mi to jako krásné téma. Často jsou staří lidé vnímáni většinou společností, jako že jsou na přítěž. Rodiče jsem četla jako lehkou karikaturu a strašně mě to vyrušovalo. Ztratila jsem kvůli nim kontinuitu příběhu. Málo se tvořily situace a více se tvořily obrazy a atmosféry.

Vondráková: Inscenace má obrovský potenciál. Kořen problému ale je, že místo toho, aby v ní děj plynul, pohybuje se jen z teze na tezi a chybí v ní prostředky. Myslím, že nevíte přesně, kde vzniká jaký vztah a kde se láme jaký životní postoj. Když si sednete a dointerpretujete si to, máte šanci ten oblouk vyčistit, značně zkrátit. Rodiče je možné škrtnout a nic se nestane. Kdyby Péťa přijel na začátku a děda řekl „tak tě sem rodiče poslali, to jsou mi věci“, tak máte vyřešeno.

Veliká: Pro mě byla ta osamělost dítěte důležitá, se škrtnutím rodičů nesouhlasím. Neměli jste to ale dobře vystavené situačně. Bylo by fajn si říct, jakou máte cílovku. Některé přestavby mi přišly zbytečně nedomyšlené a dlouho trvaly. Líbil se mi ten rituál uspávání s dědečkem. Krásně to podpořilo jejich vztah.

Varga: Podle mě tam skoro nebyla práce s loutkou. Dost často se stávalo, že jste tam toho osamělého kluka nechali stát samotného – a pak herec mluvil opodál, to se vůbec nespojovalo. Myslím, že jste tím chtěli vyjádřit jeho osamělost, ale to nefunguje. Nepotřebuje dlouhé vodění, ta tyčka se dá zkrátit. Loutka měla nešťastně prťavý ručičky, děda tu loutku několikrát bral za ruku a vůbec to nešlo.

– Hrozně jsem chtěla pochválit scénu se Smrtnou nedělí, to bylo moc hezké.

Mordýřská mrouskanice

Kolegium při ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Soubor:

Inscenace na klíč pro festival Císařovy nové šaty, téma bylo *Hamlet* a hrušky. Oslovila jsem absolventské ročníky, kdo by do toho šel, ve finále se ozvaly tyhle dvě. / A já jsem hrozně nechtěla dělat *Hamleta*, protože mě ta hra moc nezajímá, takže jsme vymýšlely, jak to podehrát. / A pak jsme přemýšlely o tom, co by se stalo, kdyby Ofélie měla kamarádku.

Plénum:

– Mně hrozně udělala radost ta maňáškárna na konci. Celý ten podvratný tón inscenace mi přišel krásně dokonanej maňáškovým masakrem.

– Hodně se mi líbilo využívání loutek a loutkoherectví. Bylo to pro mě vtahující. A líbilo se mi, že jsem tam viděla myšlenku aktivní princezny.

– Oceňuju přístup k *Hamletovi*. Pro mě byly loutky na začátku málo, chtěla bych jich tam mít víc.

– Za mě by tomu slušela mnohem větší drzost. Měl jsem velikou radost z toho, že vás vidím spolu na jevišti, ale ony zažijou více méně to, co napsal Shakespeare, a to mě vlastně zklamalo.

Homolová: Ale to bylo právě dobré! Že napřed věrně kopírovaly ten příběh. Kdyby tam byly od začátku nějaké změny, tak by nás to tolik nepřekvapilo.

– Já jsem zase chtěla, snad poprvé na Chrudimi, více činohry a méně loutek.

– Pro mě tam ta maňáškárna byla navíc. Bavil mě *Hamlet* bez Hamleta. Bavilo mě to herectví.

– Chápu, že tam byly lahve s alkoholem, že to sloužilo na ty maňásky, ale přišlo mi to vlastně divný, že tam musíte mít alkohol.

– Když jsem sledoval, jak to tam ta Ofélie klopí, tak mě opravdu napadlo, jestli se neutopí takhle.

– Děkuju moc, bavilo mě to, musím se dovzdělat v *Hamletovi*.

– Já jsem se s těma loutkama trápil, proč tam vůbec byly, necítil jsem to tam. Když pak nakonec přišla rakvičkárna, která byla super, tak už to bylo vlastně trochu jedno.

– Smysl toho vyprávění je podle mě v tom, že se hraje nějaká velká hra, Ofélie tohle vidí, drží se dál a ve vhodnou chvíli z toho vyklouzne. A to by mohlo být dobré, je to drama přetvářky, ale my ji vždycky vidíme v momentu, kdy ona tohle nemusí řešit a může svobodně mluvit.

Varga: Líbí se mi, že ti maňasi jsou na začátku kopec věcí v pytli a pak je použije na spoustu různých způsobů. Beru to tak, že se k tomu nechová jako k loutkám. Ofélie si je občas dá na ruku, ale Kateřina se k tomu chová s despektem. Maňáškárna byla přesná, legrační.

Homolová: Ani už se po úkloně smrtky holky nemusely vracet.

Varga: Bavily mě ty dvě chvíle, kdy jste vypadly z role, začaly jste komentovat překlady, bylo to boží. Ofélie vystoupila z Ofélie a okomentovala Ofélii jako Ofélie.

– Pro mě je to finále s maňáškama jiný svět, to není stejná realita jako ta, ve které jsou ty dvě holky.

Vondráková: Mám pocit, že to jsou dvě inscenace v jedné. A ještě navíc to má tři konce. A to je trochu hodně na jeden divadelní tvar. Obě dvě části mají hodně kladů, já mám ráda tu první, ten holčičí chit chat. A nerozumím, proč když holky utečou, je ještě potřeba dohrávat *Hamleta*, jakkoliv udělat *Hamleta* jako rakvičkárnu je skvělý nápad.

Homolová: Ač obě dvě části byly výborné.

Vondráková: A to je ta tragika v tom.

Homolová: Víte někdo, co tam dělala ta hruška? Jak se tam vůbec dostala?

Ostatní vysvětlují, kde se vzala hruška a co tam dělala.

Varga: Hudební doprovod byl kouzelný. Člověk sedí, najednou se vedle něj ozve hudba, člověk kouká, hledá, a vidí Jarušku, jak tam v hledišti maká.

– A proč tam byla taková hudba? Proč ten kankán?

Soubor: Jiné stroječky hrály ještě větší blbosti.

A to je všechno?

Úplněnahé Divadlo, Veselí nad Moravou

Soubor:

My se vždycky sejdem rok dopředu, co budeme dělat. A já přišla s tím, že jsem už unavená z toho, co se děje kolem nás, a je to hrozný. A chtěli jsme udělat něco, z čeho člověk odejde a bude mu fajn, bude to takové pohlázení po duši.

Plénium:

– A mně se ten váš záměr naplnil. Odcházela jsem úplně blažená.

– A přitom v tom poetickém koloběhu se ty vraždy dějí taky, že jo. Byla jsem na tom s dětmi, třeba čtyřletými, a ty celou dobu vydržely, na začátku udělaly áááách a pak byly v tom.

– Myslím, že tohle bude fungovat na děti kolem tří let, pak bude nějaká pauza, kdy to fungovat nebude, a pak v tom dospělejším věku už to člověk zase ocení. Hodně důležitý byl úvod. Šla jsem tam s tím, že to bude politický, pak to máte zakrytý, já se samozřejmě bojím, co bude pod tím, a dostalo mě to, ale jinak.

– Viděl jsem to třikrát, jednou dokonce dvakrát po sobě. A kdykoliv se mi naskytne příležitost, půjdu na něj znovu.

– Je to čistá krása. Ale myslím, že to není batolárium, že to pro miminečka není.

– Když jsem vstupovala do prostoru, padla na mě hrozná úzkost a hrozně jsem se bála, že to bude pokračovat dvacet minut, ale pak jsem taky udělala áááách jako ty děti.

– Naprosto souhlasím, ale mám takovou technickou, která mě strašně mrzí, že všichni viděli všechno, že to bylo moc dobře zorganizované a málo organické.

– Mně se hrozně ulevilo, že to je zorganizované, protože jsem si sedla před ten kopec a přes něj jsem nic neviděla.

– Teprve když to jelo potřetí, jsem měla pocit, že jsem to viděla všechno a kompletní.

– Myslím, že by to mohlo být v pořadu s *Gubernátorem*.

– Jak jste to zkoušeli s tou jedinou zvukovou linkou?

Soubor: Vznikalo to najednou, hudba a pohyb, ale ve finále jsme se museli podřizovat hudbě. Na začátku jsme si mysleli, že dokážeme udělat odlišné akce na jeden zvuk, ale pak se ukázalo, že to vlastně nejde. Zkoušeli jsme tam mít veverka, to nějak nefungovalo.

Vondráková: Seděla jsem proti kopci, měla jsem trochu FOMO, že to nevidím. A pak mi teprve došlo, že to pořadí je i významotvorný: housenka byla hezká, ptáček už je trochu brutus a pavouk taky. Asi jsem to takhle jinde neviděla, měla jsem pocit, že to vypadá až příliš profesionálně.

– Velmi oceňuju citlivost, s jakou to celé bylo udělané, i ta herecká část i ta animační, i ten zvukový plán, je to kongeniálně spojené v té citlivosti.

– Líbilo se mi to a zasáhlo mě to, chtěl jsem ocenit výtvarnou práci. Loutky jsou super a umějí věci, třeba ta trojloutka. Skvělé loutkářské žrádlo. Ale pak mi mrzelo, že jsem neviděl klíčové věci pořádně udělané – třeba únos té kukly. Nebo: ty loutky sice umějí super věci, ale když někdo někoho sežere, tak ho sežere trochu normálně, je to trochu líné loutkářství.

– Líbilo se mi, že jsem tam cítila řád, ale pak jsem toužila opravdu vidět, že se ta housenka kuklí, a chtěla bych to zakuklení preciznější. Zvuky mě fascinovaly, ještě jak se měnily pozice, odkud ten zvuk vychází...

– Výběr nástrojů je až moc líbivý, je to skoro ezo. Jsou to léčivé nástroje.

Soubor: Mám takový zlovyk, že se do každé nové inscenace vyplázne spousta peněz na nové nástroje, protože jsem furt nespokojený s tím, co mám. Ty koshi zvonky, které tam dělají

to největší ponoření do eza, jsem poznal teprve nedávno. Mají úplně jiný zvuk zblízka a z dálky.

– Každý rok přijdete s něčím radikálně odlišným a novým a je to super. Nevím, jestli to není eskapismus, být to je takové ošklivé slovo. Říkal jsem si, co kdyby se ty repráky s Českou televizí pustily i na konci.

– A já jsem se děsil, že to pustí, a byl jsem rád, že se to nestalo.

– Postupně zjišťujeme, že to ani v přírodě není úplně jednoduché, tak nakonec stejně uvažuju nad tím, co se děje v lidské společnosti.

– Kontrast toho, jak v přírodě, být je to strašlivá věc, je násilí přirozené, protože bez smrti jednoho by se nezrodilo něco jiného, zatímco my všechno děláme jen pro sebe a pro náš prospěch. To bylo silné.

– Líbilo se mi, že tam nebyla dramatičnost, když to vajíčko vypadlo z hnízda, že to prostě bylo tak. Strašně se mi líbilo, že tam bylo 150 stupňů, hráli to po třídvacátý, byli navlečení v rolácích, hráli se zádama a stejně to úplně koncentrovaně dali a úplně mě namotali. Jediný, co mě částečně rušilo, bylo, že jedna dvojice byla ladná, zatímco druhá do sebe občas trochu narážela, jako by si překážela.

– Svět žije v řádu. Všichni nakonec umřeme, protože jsme částí toho řádu.

– Velmi silné zakončení pro mě byly ty svatojánské mušky.

– Já myslel, že to jsou kobylky. A doufal jsem, že dojde ještě k nějakému sežrání.

Varga: Animace byla skvělá, ale jsou tam rezervy. U pavouka se jako první chytne ptáček a trochu natáhne síť. Mohlo tam být větší napětí, co se stane, jestli neuletí.

Veliká: Moc se mi to líbilo. Všechno tady zaznělo.

Homolová: Poslední proslov poslední debaty: Wow. Řekla bych, že to působilo na první pohled hrozně jednoduše, ale je to důmyslné, promyšlené a není to sranda. A přesto, že to stojí na velmi technickém přemýšlení, nese to s sebou emoce. Tím pádem to přináší něco, čemu se říká zážitek. Nikdo z nás na to už nezapomene. Struktura mi připomněla *Tři barvy Kryštofa Kiešlowského*, které ho si díky vám zase brzy pustím.

desinterpretoval Jarek Jurečka

Vzniká České loutkářské centrum.

Bud'te u toho!

České loutkářství má za sebou silnou tradici a skvělé jméno doma i ve světě. Máme jedinečný systém vzdělávání, výjimečné tvůrce i tvůrkyně, profesionální i amatérské soubory a od roku 2016 je zapsáno na Seznamu nemotného kulturního dědictví UNESCO. Přesto nám stále chybí jedno místo, které by nás všechny celoročně propojovalo. Právě proto vzniká České loutkářské centrum.

Chceme vytvořit živý prostor pro celé loutkářské prostředí – místo, kde se budou setkávat studenti a studentky, profesionální i amatérští loutkáři a loutkářky, pedagogové a pedagožky, zahraniční hosté i všichni, kdo mají loutkové divadlo rádi. Místo, které bude reprezentovat české loutkářství v českém i mezinárodním kontextu a zároveň nabídne zázemí pro jeho další rozvoj.

Centrum bude fungovat jako divadelní stagiona pro české loutkářské soubory, prostor propojující redakci časopisu Loutkář, České centrum UNIMA, produkční zázemí, studium KALD DAMU s profesionální praxí i zázemí pro Loutkářskou konzervatoř. Vedle divadelních představení nabídne také výstavy, rezidenční pobyty, workshopy, přednášky, konference, besedy i programy pro děti.

Teď stojíme na začátku. Hledáme vhodné prostory a zároveň budujeme komunitu lidí, kterým není budoucnost českého loutkářství lhostejná. Chceme vytvořit místo, které bude sloužit nám všem – dnešním i budoucím generacím loutkářů.

Pokud chcete vznik Českého loutkářského centra podpořit, můžete tak učinit prostřednictvím veřejné sbírky na platformě Darujme. Pomozte nám vytvořit místo, které bude skutečným domovem českého loutkářství.

Děkujeme všem, kteří se rozhodnou stát součástí tohoto projektu. Těšíme se, že se s vámi brzy setkáme v prostorách Českého loutkářského centra!

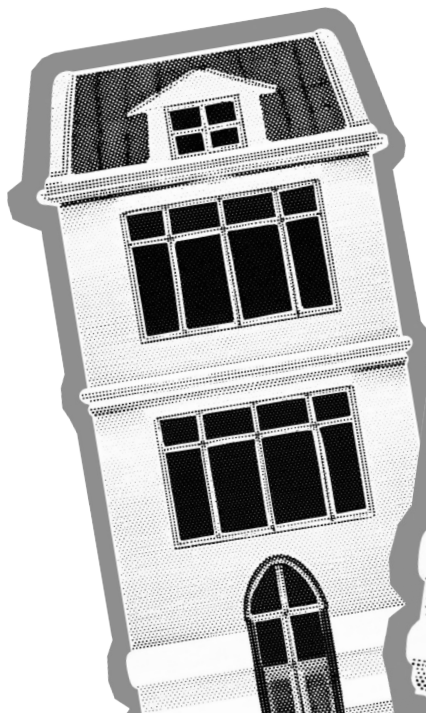
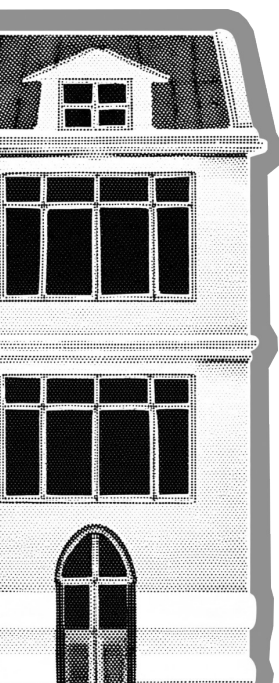
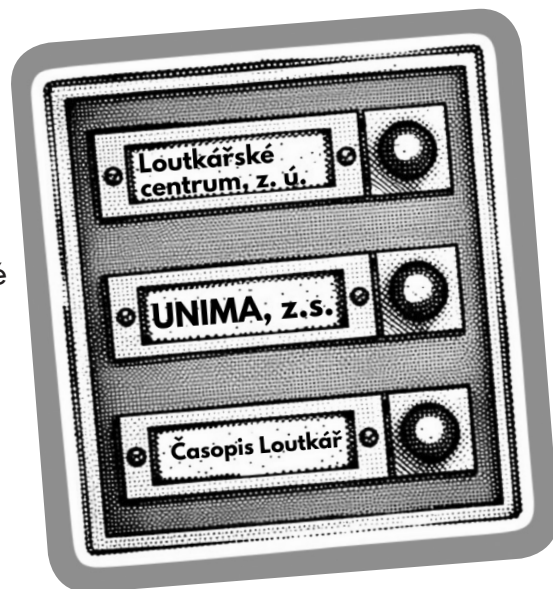
Sledujte nás na sociálních sítích:

@loutkarskecentrum

Přihlaste se k odběru našeho newsletteru:

www.loutkarskecentrum.cz/ www.loutkar.online.

Budete mít přehled o novinkách, programu i dalších krocích na cestě ke vzniku Českého loutkářského centra.

Zážitek festivalu

ANKETA

I letos jsme ulovili některé festivalové účastnice a účastníky, které jsme náhodou potkali, a položili jsme jim přibližně následující otázku: jaký byl váš největší zážitek z hlavního programu letošní Loutkářské Chrudimi?

Já jsem pro *Apple a koláč*, protože mi to připadalo aktuální, strašně jsem soucítit s tou herečkou. A na konci jsem zamačkával slzu, takže... takže to bylo krásný.

Čenda (příjmení nepoužívá)

A to je všechno?

Lenka Hartmanová

Okenice.

Anna Hartmanová

Já mám asi největší zážitek taky z *A to je všechno?*, kdy jsem byla pohlcena do toho lesa, který strašně miluju, a úplně jsem byla v lese a probouzela jsem se ráno do lesa a usínala jsem zase uprostřed lesa a moc se mi líbil začátek, kdy řekli, že jsme ve městě, a pak jsem se jako by probudila v lese. Ten kontrast byl nádherný.

Marie Holoubková, seminář B

Mně se líbilo Úplněnáhé Divadlo s inscenací *A to je všechno?* Přišlo mi to hrozně precizní, krásný, skvělý, promyšlený, rafinovaný, do detailu promakaný. Potom mě hodně potěšila paní Röntgenová – *Berta RTG: Jako bych viděla svou smrt*. Fascinuje mě fyzika a fyzikální věci. Myslím, že přírodovědná témata jsou na divadle skvělá, protože jsou hrozně vizuální, ty katodové trubice a tak, to mě strašně potěšilo. A bylo to jako z úplně jiného světa, tím, že sem přijel soubor, co není úplně loutkový. A nakonec *Ema mele maso*, protože to bylo naprosto perfektní tou volbou materiálů a předmětů. Dávalo to smysl dramaturgicky a bylo to vážně zábavné. Mělo to nějakou vnitřní promyšlenost, a bylo to i herecky skvěle udělané. A k tomu adekvátní stopáž. Já miluju divadlo kratší než dvacet minut. Všechny zásadní myšlenky se dají sdělit za dvacet minut a tohle toho byla krásná ukáзка.

Jakub Hojka, lektor semináře N

Můj největší zážitek je z představení *Apple a koláč*, a to protože mi přišlo skvělé, že nás nechala žít úplně všechno s ní, že jsem se do té postavy vcítala. Byla jsem tou hrdinkou a prožívala jsem to společně s ní. Ještě tím spíš, když je to podobná

věkovka. Procházíme si dost podobnými tématy. Bylo to příjemné souznění a bylo to velmi milé.

Kristýna Hrstková, seminář B

Tím, že jsme hodně hráli, tak jsme zas tak moc představení bohužel neviděli, ale nejsilnější zážitek si odvážím – byla jím inscenace *Kuthi* od Estonců. Bylo to něco úplně jiného, než co tady většinou vidíme. Hlavně ten pán, který si rád hraje s věcmi a přišel nám ukázat, jak ho to extrémně moc baví. V ten moment mě to taky bavilo. Užila jsem si s ním tu hru a nevnímala jsem to jako představení, ale spíš jako náhled do jeho vnitřního světa.

Tereza Janečková, soubor Úplněnáhé Divadlo

A to je všechno? je pro mě absolutní topka. Další, co je za mě hodně povedené, je *Gubernátor*, *Okenice*, *Berta RTG*.

Veronika Javůrková, seminář X

Nejvíce se mi líbily dvě inscenace a nemohu se rozhodnout, která byla lepší, takže je zmíním obě. Pro velký zážitek zmiňuji *Gubernátora*. Tahle inscenace mě opravdu dostala, ani sama nevím proč. Scénograficky velmi dobře udělané, promyšlené. I tématem mě to oslovilo. A v druhém případě asi nebudu úplně objektivní,

protože jsem byla jako uvaděčka u souboru Úplněnáhé Divadlo, takže mi přijde, že už to možná znám i nazpaměť. Jejich *A to je všechno?* na mě zanechalo velkou stopu. Nezapomenu na to asi nikdy.

Anežka Ježková, dobrovolnice

Nejkrásnější bylo Nebe pro Tomáše Volkmera.

Jiří Jelínek

Musím říct *Větroplachy*, i když to není soutěžní, ve mně to vyvolalo takové emoce – i když tam vlastně nic nebylo – že na to už snad nikdy nezapomenu.

Františka Jelínková

Výstava Hanky Voříškové, ti andílci dole.

Prokop Jelínek, seminář X

Ema mele maso.

Jakub Jílek, seminář E

Jak jsme s Magdičkou ukončili večírek.

Jacques Joseph, moderátor diskuzí

Jednoznačně *Malé pohádky pro malé děti* vynikající herečky Elišky Volkmerové.

Jarek Jurečka, Zpravodaj

Pohádka z kurníku, *Gubernátor*, *A to je všechno?*

Katka, seminář H, a Zbyněk, seminář R

Úplně nejvíce mě ze soutěžního programu bavilo *A to je všechno?*, protože mi to přišlo, že to bylo na dost vysoké úrovni. A myslím, že všichni diváci si z toho odnesli hodně silný zážitek.

Jamajka Kindlová, seminář U

Mně se nejvíce líbilo *A to je všechno?* Ze scénografie jsem byla úplně unesená a i celek na mě velmi dobře působil

Tereza Kortanová, seminář B

Mně se nejvíce líbili *Větropláši* Naivního divadla. Tam není moc co dodávat, to bylo geniální od začátku do konce. Ať už to byly rekvizity nebo to podání. Ze soutěžního programu jsem toho bohužel neviděla moc, protože jsme hodně hráli, ale musím zmínit *Pohádky z kurníku*, kam jsme šli s nulovým očekáváním a strašně nás to bavilo. Podání i ta práce s dětským divákem, jak jim vše říkala na rovinu a nemazala se s nimi.

Andrea Kozumplíková, soubor Úplněnáhé Divadlo

Jednoznačně *Gubernátor*, *Bar U Zářící okurky*, *Transport: Bod zlomu*. Je to ale výběr značně ovlivněný redakčními povinnostmi, neboť jsem rozhodně neviděl vše ani z hlavního programu. A těším se i na pondělní program.

Ivo Kristián Kubák, Zpravodaj

Velkých zážitků si odvážím víc. Za mě určitě *Okenice*, která na mě nejvíc působí pro svou generační výpověď. *Malé pohádky pro malé děti* na mě zapůsobily hodně emočně, protože jsem Elišku hlídala jako dobrovolnice, když jí byly asi čtyři roky. To mě popravdě rozplakalo. *Ema mele maso* mě taky rozplakala, vztah matka a dcera – to má jistě komplikovaná každá dcera. Byla jsem na tom se sestřenkou, které je sedm, a pochopila to zcela přesně, líbilo se jí to. Zato babička, která tam byla s námi a která je víc zvyklá na běžné činoherní divadlo, tak ta říkala, že jí to přišlo, jakoby se dvě ženské v ústavu hádaly. Absolutně v tom neviděla ten příběh, čemuž nerozumím. *Berta RTG* mne rozplakala pro feminismus a nakonec *A to je všechno?* mě úplně rozbořilo. Prostě skvělé.

Žbětka Ledvinová, dobrovolnice

Mně se nejvíc líbily *Zlobivé pohádky* a taky *Malé pohádky pro malé děti*.

Mikuláš Liba, dobrovolník

Budu mít velmi nepopulární názor, ale musím to říct. Teda jakoby nemusím, ale já to hrozně chci říct. Mně se prostě vizuálně, ne příběhem – ten byl prostě na... Ale prostě tím vizuálem se mi opravdu líbila *Velká kokosová pohádka*. Ta stínohra tam byla úplně perfektní.

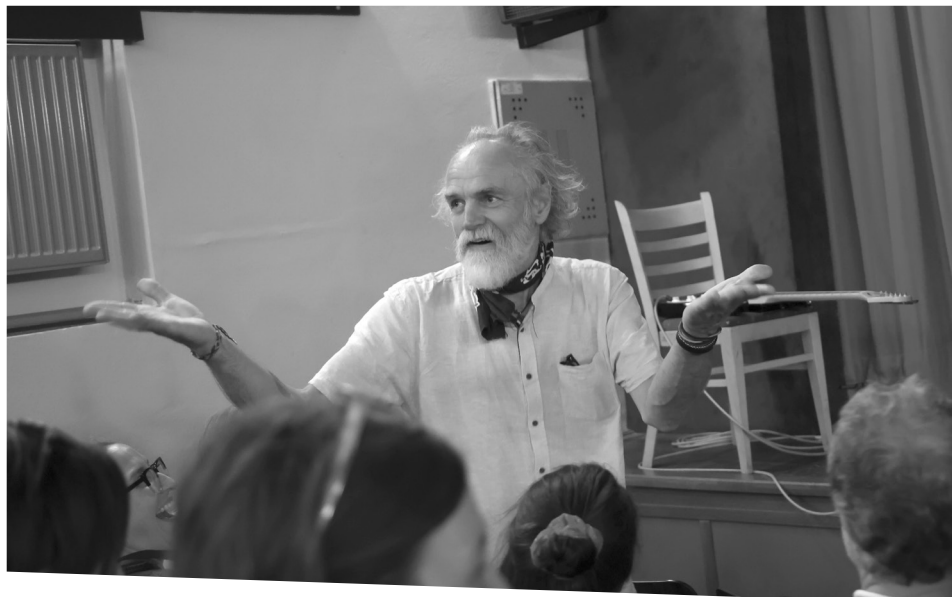
Rabi Löw, seminář U

A to je všechno? To bylo úplný pohazení po duši. Já jsem tam šla docela vytočená, naštvaná, přestimulovaná – a úplně mě to vyzenovalo.

Anna Mahlová

Nejzajímavější pro mne byly tři věci. Jednak *Ema mele maso* pro svou výtvarnost a scénografii: proměna, světlo, barva, rytmizace. Dále *A to je všechno?* pro svou meditativnost, cykličnost, zvukovost a také pro svou energii. A do třetice bych zmínil *Apple a koláč* pro energii a pro práci s tématem a výpovědí.

Josef Pekárek, seminář E

Nejvíc silný pro mě bylo představení *Malé pohádky pro malé děti*, kde hrála sama Eliška Volkmerová. Bylo to pro mě něco neskutečného.

Matouš Petru, seminář B

Mě bavilo *A to je všechno?*, to mi vážně přišlo moc hezky zpracované představení a dost jsem si ho užila.

Ema Sosnová, Seminář B

Pohádky z kurníku, to byl prostě pocit blažený laskavosti.

Ema Svobodová

Největší zážitek mám z inscenace *Nobody*. Není to zážitek úplně pozitivní, ale strašně mě bavilo, co se tam dělo, hlavně vzadu. Bavil mě Indián a nějak v sobě do teď řeším, jestli to byl dokonalý herecký výkon té jeho předlohy z filmu, nebo tak prostě mluvil.

Mikuláš Svatava, seminář B

V první řadě *Nahý divadlo*, to byla skvělá záležitost. A potom také *Gubernátor*. To jsou prostě věci, který jsou nadosmrti k zapamatování.

Karel Šefrna

Největším zážitkem pro mě byla příjemně nonsensová *Okenice* a určitě *Gubernátor*. Z toho jsem byl tak oťfesen, že jsem si musel na půl hodiny mlčky sednout a zpracovat, co jsem to vlastně právě viděl.

Matěj Škorpil, Zpravodaj

Pan Hájek byl pro mě největší zážitek, protože mě nepobavil tak moc, jak jsem čekala.

Johana Šulík Bártová

Malé pohádky pro malé děti, to byla pro mě největší bomba herecky. To aktivovalo závist. A pak *Ema mele maso*, to jsem si pobřečel. A scénograficky *A to je všechno?*

Jakub Šulík

Inscenace *A to je všechno?* Je to pro nějakou přírodnost a návrat k nějakým starým věcem, které jsou v přírodě prostě dané. A jenom nějaké uvědomění si toho, že nás to obklopuje a že jsme toho všeho součástí. Byl to pro mě nějaký krásný rituál a spolubytí.

Ema Šťastná, semináře U

A to je všechno? a *Gubernátor*. Dokonce jsem navrhoval, že by se to mělo hrát jako dvojprogram – nejdřív *Gubernátor*, potom *A to je všechno?*

Luděk Richter

Určitě *Malé pohádky pro malé děti*. Ve chvíli, kdy tam začala malá Eliška tancovat po tom krátkém představení. To bylo úžasný. A celé divadlo jí začalo tleskat, i tomu tancování plyšáků. To bylo skvělé. To jsem si možná užil ještě víc než tancování u *Alenky v říši divů*.

Václav Válek, seminář K

Největší zážitek byl *A to je všechno?* Na to člověk nikdy nezapomene.

Jakub Veverka, soubor Tate iyumni

Já toho viděl víc, co mě fakt hodně potěšilo, a pak jsem taky něco neviděl. Mé srdéčko si získali jednak Frgálci s kolegou Migawkou, jednak ke mně nějak zvláště promlouvala *Berta RTG*.

Michal Zahálka, Zpravodaj

Zážitků ze soutěžního programu si odvážím plno, ale musím zmínit *Malé pohádky pro malé děti* pro náboj a odvahu malé Elišky Volkmerové. *Pohádky z kurníku* pro edukativnost, humor a interakci s malými diváky. *Apple a koláč* pro diskutabilitnost, kterou inscenace u nás v redakci vyvolala a díky které jsme měli téma, které nám vydrželo do brzkých ranních hodin.

Magda Zicháčková, Zpravodaj

Kriploutkový prasokombinát

Seminář rozhlasového režiséra, kabaretiéra a klauna Jakuba Doubravy **Loutky na ulici** si odbyl svoji prezentaci už poslední noc festivalu. Ve 21.30 se u sousoší Nejsvětější Trojice za divadlem sešel více než stohlavý dav, Doubrava k němu tiše promluvil o procesu tvorby: navštívili půdu ve zdejšímu Muzeu loutkářských kultur, kde našli poničené kusy loutek, „kriplíky“, a rozhodli se jim vdechnout nový život. Výhodiskem se jim staly také útržky rozhovorů a zážitků z mezigeneračního baru Hurá a celý projekt tak získal nízkoprahový rozměr. Seminář navštívilo dvanáct frekventantek a frekventantů, výstup prezentovalo o tři méně.

Poté jsme se začali šinout k prvnímu stanovišti, kamenné plastice lebky umístěné na stěně pod schody vedoucí do tzv. myší díry. Zde nás první seminarista v kostýmu kněze mávající malou loutkou v černém hábitu přivítal, a druhý, průvodce-hlasatel v růžové krátké sukýnce a s nasazeným prasečím rypáčkem, nám rozdál mince a vyslal na cestu vzhůru. Ale prý až poté, co si sáhneme na lebku. Kdosi z davu odhadl, že to po jednom bude trvat nesnesitelně dlouho, a rychle se začala šířit rada, že lebku máme každý svou a můžeme si tedy sáhnout na ni. Stejně tak i minci si na cestu mohl připravit každý svoji. Tento princip se nikam dál nerozvíjel. Prošli jsme průchodem, v kterém trojí frekventantstvo na bílou stěnu tunelu vrhalo skrze plošné

transparentní loutky stíny postav a zvířat, a v podloubí jsme pod kuratelou několika osob skrytých pod plachetkou vytvořili čtyřstup a společně jsme postoupili na náměstí k baroknímu sloupu Proměnění Páně. Tam jsme se pomocí vlastního šumění, rybářské sítě a lampionových medúz ocitli u moře. A následovalo kolečko asi sedmi zastavení kolem gotického kostela Nanebevzetí Panny Marie, mikrosituace o moci a bezmoci, o vládě a nadvládě, ale většinou nějak související se smrtí. Spolu s prasátkem nás teď navíc provázel Kašpárek s vozem plným párků a malý plyšový pejsek-kabelka. Celé to vrcholilo tím, že v závěrečném zastavení jsme nahlédli do loutkového pekla, kde se vznášel navzájem promotaný metrový loutkový krysí král, Kašpárek si nabral materiál na výrobu párků a pejsek vysmrknul kusy loutek, které posbíral cestou. A pak už jen děkovačka-otvíračka pekelné restaurace za doprovodu *Slavíků z Madridu* zahraničným knězem z úvodu na klarinet. Tomáš Podrazil k tomu jen suše poznamenal, „já jsem věděl, že se Matuška smaží v pekle“.

Dohromady to sice moc smysl nedávalo, trochu se to kvůli nečekanému diváckému zájmu vlekle, odposlechnuté situace jsem nedekódoval, ale společně s Doubravovými seminaristy a seminaristkami a hendikepovanými loutkami jsme nahlédli chrudimské pamětihodnosti v nečekaných a magických souvislostech.

Ivo Kristián Kubák

Omluva

Dovolte mi, abych se tímto co nehlouběji a s veškerou pokorou omluvil za svého mladšího kolegu, dramaturga Národního divadla Brno MgA. Jaroslava Jurečku, kterého již dlouhodobě sužuje naprosto neovladatelný a nešťastný profesní hendikep, v jehož důsledku si chronicky a systematicky plete jména Dvořáková a Benešová, přičemž ani přes intenzivní, opakovanou odbornou pomoc a jeho vlastní upřímnou snahu se s tímto specifickým problémem nedokáže nijak vypořádat, a proto vás velmi prosím o shovívavost vůči tomuto jeho neúmyslnému selhání.

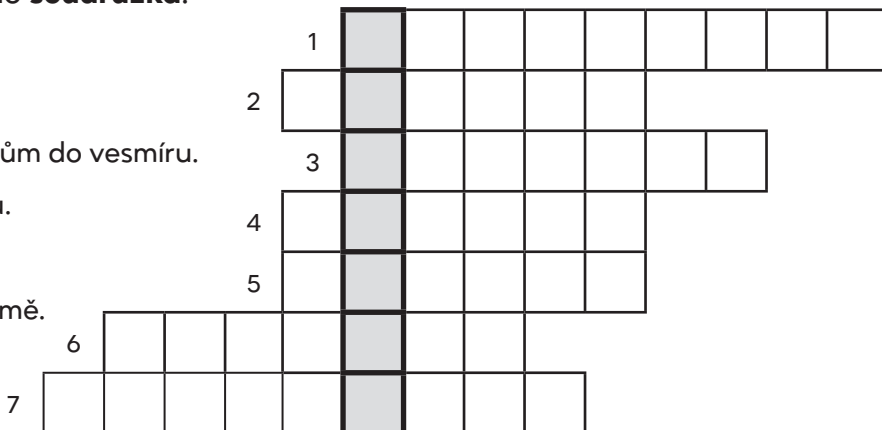
S veškerou úctou doc. Jan Šotkovský

Křížovkobraní

Tajenku z 5. čísla nám do redakce donesly Stázka a Lenka, gratulujeme. Správné znění bylo **soudružka**. Zkusíte štěstí u další křížovky?

- 1 – Síla, která přitahuje tělesa k sobě.
- 2 – Dopravní prostředek používaný ke startům do vesmíru.
- 3 – Obrovský systém hvězd, plynů a prachu.
- 4 – Prostor pro posádku kosmické lodi.
- 5 – Dráha, po které obíhá družice kolem Země.
- 6 – Zařízení obíhající kolem Země.
- 7 – Člověk cestující do vesmíru.

Program prezentace seminářů 75. LCh

10.00–12.00	A • METAMORFÓZA – FASCINUJÍCÍ PROMĚNA Lektoři Diana Costa a Pablo Durán Rojas ze souboru Neamera Teatro / ukázka práce tvůrců ze semináře propojujícího výtvarné umění s divadlem	Budova DKP (v případě hezkého počasí v Klášterních zahradách)
11.00	DC • JEDNA KU JEDNÝ Lektorky Tereza Karpianus a Štefanie Šubová / prezentace práce účastníků	Šapitó za DKP
9.30–10.30	M • MAŇÁSEK Lektorky Martina Hartmannová a Šárka Chvalová / ukázková hodina	Chrudimské beseda (Široká 85) třídy M2 + M3 (1. patro vpravo)
10.00–11.00	P • MEZI POHYBEM A TANCEM: ARCHITEKTURA NEVERBÁLNÍ SITUACE Lektoři Marta Trpišovská a Michael Vodenka / ukázková hodina	Chrudimské beseda (Široká 85) třída M1 (1. patro vpravo)
10.00–11.00	N • NEVAŽ SE, NAVAŽ SE Lektoři Marie Šimsová a Jakub Hojka / ukázková hodina práce s marionetami	ZŠ Bohemka (Palackého tř. 47) třída B9
13.00–15.00	B • MALÉ SVĚTY Lektoři Johana Šulík Bártová a Jakub Šulík / instalace prací účastníků	Přísálí DKP – vpravo
13.00–15.00	RB • ZTRACENÝ SVĚT Lektoři Mirka Bělohávková a Kamil Bělohávek / instalace prací účastníků	Přísálí DKP – vpravo
10.00–13.00	DMT • DraMuTy mediální tvorba Lektoři Magdaléna, Matěj a Tomáš Machkovi / prezentace virtuálních prací účastníků	Přísálí DKP – vpravo
13.00	DA • TVOŘ A HRAJ (SI)! Lektorky Iveta Grmelová a Klára Kašová / prezentace práce účastníků	Malá scéna DKP
13.25	DB • VĚŘIT V LOUTKY Lektor David Bolech / prezentace práce účastníků	Malá scéna DKP
13.50	DD • ONO TO ŽIJE! Lektoři Matyáš Míka a Adéla Míková / prezentace práce účastníků	Malá scéna DKP
9.00–15.00	Výtvarná dílna • Nebe pro Tomáše Volkmera Instalace objektů z papíru, drátů, špejlí a provázek tvořených v době festivalu jeho účastníky pod vedením Hanky Voříškové	Klubovna DKP
13.00–15.00	D • DŘEVĚNÉ „KSICHTY“ Lektor Vladimír Sosna / instalace prací účastníků	Klubovna DKP
13.00–15.00	K • SVĚT KOLEM DOKOLA Lektorka Valerie Meiss / prezentace výsledů tvorby účastníků workshopu prostřednictvím digitálních médií	Klub Slavojev v DKP

Program

PONDĚLÍ 6. 7. 2026

představení

9.00	Mordýřská mrouskanice	scéna MED / Kolegium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř / 40 minut / od 12 let
9.00, 11.00	Popelka	Malá scéna DKP / Miza in Scena, Slovinsko, Česká republika / 45 minut / od 5 let
10.00, 12.00	Pirátská pohádka	Šapito za DKP / Divadlo MáMe, Praha / 45 minut / od 6 let
12.00, 13.00, 14.00	Dědečku, neuleť!	scéna MED / KALD DAMU, Praha / 30 minut / od 4 let
13.00	Loutkářská pouť Ukázky práce seminářů (program na samostatné stránce)	Za Divadlem Karla Pippicha / 150 minut / od 3 let
15.30	Vyhlášení výsledků 75. Loutkářské Chrudimi Udílení cen 75. Loutkářské Chrudimi a vyhlášení nominací a doporučení na Jiráskův Hronov 2026.	Divadlo Karla Pippicha / 30 minut / od 3 let
16.00 (A, B, C)	Gagarin!	Divadlo Karla Pippicha / Divadlo Športniki, Lublaň, Praha / 75 minut / od 12 let

koncert

20.00

Michal Hrůza & Kapela Hrůzy

Letní kino Chrudim
Lázeňská ul.

Zpravodaj 75. Loutkářské Chrudimi | vydává a tiskne: Chrudimská beseda | šéfredaktor: Michal Zahálka | redakce: Jarek Jurečka, Ivo Kristián Kubák, Kateřina Kubák Prášilová, Matěj Škorpil, Jan Šotkovský, Magda Zicháčková | recenze: Luděk Richter, Ema Šlechtová, Jitka Šotkovská | foto: Irena Vodáková, Ivo Mičkal, redakce | sazba: Petra Líbová, Vojtěch Líba | kontakt: michal.zahalka@gmail.com
Neprošlo jazykovou korekturou. Respektive prošlo, ale potom se to třikrát otočilo o třetinu kružnice.